

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/115/2005

OCENA PIERWSZEGO ROKU CZŁONKOSTWA POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

OCENA PIERWSZEGO ROKU CZŁONKOSTWA POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ

- ☞ W ostatnich kilku miesiącach poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej jest stabilne. Do zwolenników integracji zalicza się około trzech czwartych Polaków (74%), a do jej przeciwników mniej więcej co siódmy (15%).
- ☞ Po roku od rozszerzenia Unii dwie piąte ankietowanych (40%) sądzi, że był to moment przełomowy, o historycznym znaczeniu. Tylko co ósmy (13%) ocenia wejście Polski do UE jako wydarzenie niezbyt ważne lub bez znaczenia.
- ☞ Największa grupa badanych (38%) uważa, że skutki integracji są takie, jak się spodziewali. Pozostali częściej deklarują, że członkostwo w UE ich rozczarowało (25%), niż twierdzą, że przerosło ich oczekiwania (18%).
- ☞ Po roku od momentu rozszerzenia UE liczba respondentów oceniających, że integracja przynosi Polsce więcej korzyści niż strat, jest ponad dwukrotnie większa (46%) niż liczba tych, którzy wyrażają przeciwną opinię (22%).
- ☞ Wśród pozytywnych efektów integracji Polacy najczęściej wymieniają: otwarte granice, korzyści dla gospodarki, w tym przede wszystkim dla rolnictwa, napływ funduszy unijnych do Polski, przeznaczonych m.in. na drogi i inwestycje komunalne. Głównym niekorzystnym skutkiem członkostwa w UE jest wzrost cen.

Przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej towarzyszyło wiele niepewności. Im bliżej było tego wydarzenia, tym bardziej rosły obawy, a małe nadzieje związane z rozszerzeniem Unii. Jednak już wkrótce po akcesji emocje opadły, a społeczne poparcie dla członkostwa w UE zaczęło się umacniać, nie sprawdziły się bowiem opinie pesymistów prognozujących szok poakcesyjny. Jak obecnie, po roku od rozszerzenia Unii, kształtują się społeczne poglądy na temat członkostwa Polski w tej organizacji? Jakie pozytywne i negatywne skutki przynależności do niej dostrzegają Polacy? W jakim stopniu obecne oceny pokrywają się z przewidywaniami sprzed ponad roku?

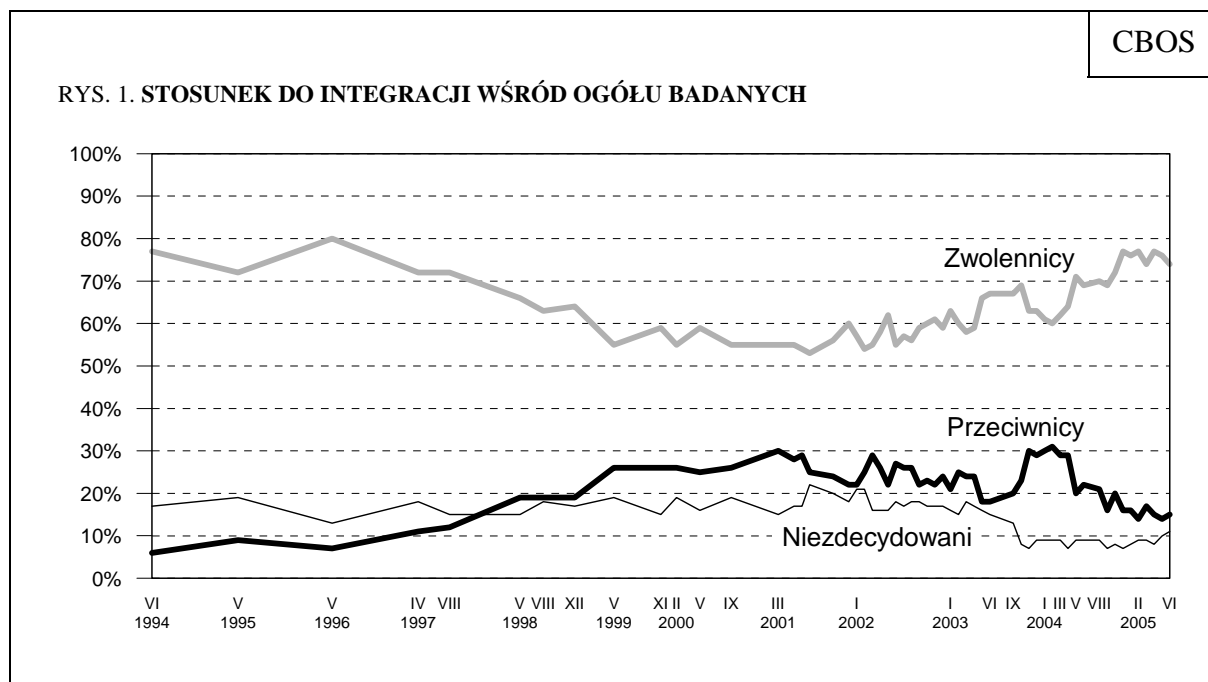
POPARCIE DLA CZŁONKOSTWA POLSKI W UE

Rok po rozszerzeniu Unii Europejskiej poparcie dla członkostwa naszego kraju w tej organizacji wyraża około trzech czwartych Polaków¹. Do jego przeciwników zalicza się co siódmy. Jeśli porównamy obecny poziom poparcia dla integracji z ostatnimi deklaracjami sprzed rozszerzenia Unii, a więc z kwietnia 2004 roku, widoczne staje się, że liczba zwolenników obecności Polski w zjednoczonej Europie zwiększyła się o 10 punktów procentowych, natomiast odsetek jej przeciwników zmalał prawie o połowę. Już pierwsze tygodnie członkostwa przyniosły wzrost poparcia dla integracji. Wysoka akceptacja obecności Polski w UE umocniła się w kolejnych miesiącach.

Tabela 1

Stosunek do integracji wśród ogółu badanych	Wskazania respondentów według terminów badań																		
	2003			2004												2005			
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VIII	IX	X	XI	XII	II	III	IV	V	VI
	w procentach																		
Zwolennicy	69	63	63	61	60	62	64	71	69	70	69	72	77	76	77	74	77	76	74
Przeciwnicy	23	30	29	30	31	29	29	20	22	21	21	20	16	16	14	17	15	14	15
Niezdecydowani	8	7	9	9	9	9	7	9	9	9	10	8	7	8	9	9	8	10	11

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (181) przeprowadzono w dniach od 3 do 6 czerwca 2005 roku na liczącej 1037 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Zwolennicy członkostwa Polski w UE dominują we wszystkich grupach społeczno-demograficznych oraz w elektoratach wszystkich partii politycznych cieszących się znaczącym poparciem społecznym. Największa zmiana w nastawieniu do integracji dokonała się wśród sympatyków LPR. O ile przed wejściem Polski do UE przeważali wśród nich przeciwnicy akcesji, o tyle obecnie w większości popierają oni członkostwo naszego kraju w tej organizacji.

Tabela 2

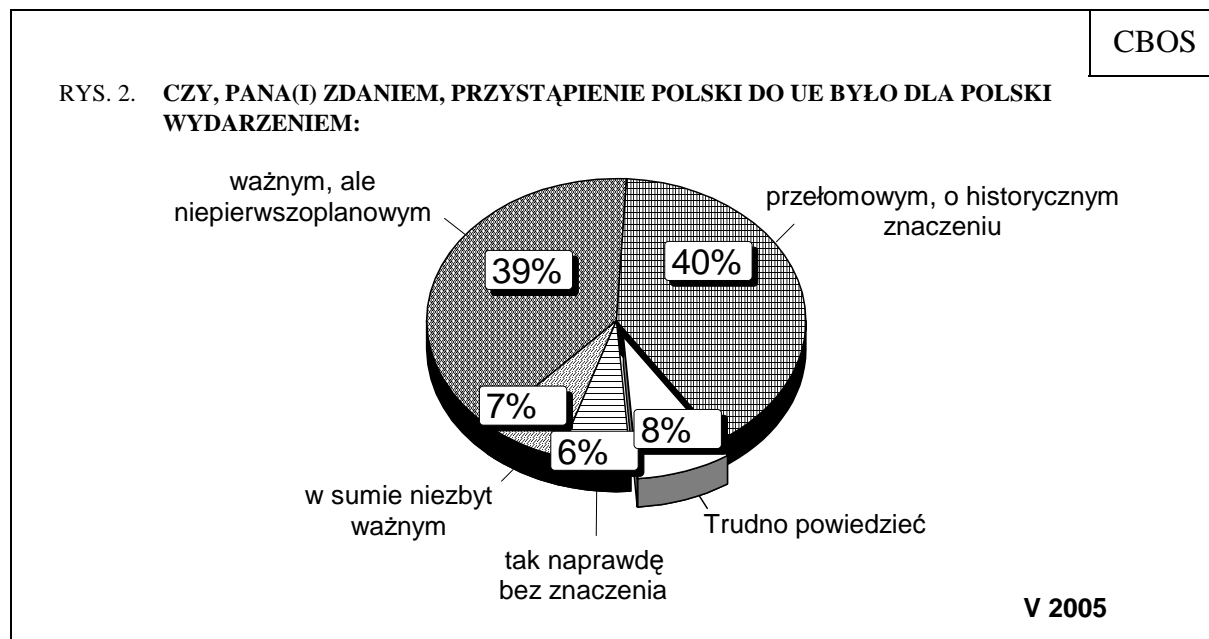
Potencjalne elektoraty*	Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej		
	zwolennicy	przeciwnicy	niezdeterminowani
	w procentach		
PO	95	1	4
SLD**	93	4	4
PSL**	89	9	3
SdPi/UP**	85	9	6
PiS	76	20	4
Samoobrona	67	24	10
LPR	64	30	5

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w tegorocznych wyborach parlamentarnych

** Deklaracje wyborców tych partii należy interpretować ostrożnie ze względu na ich małą liczebność w badanej próbie

OCENA ZNACZENIA PRZYSTĄPIENIA DO UE

Polacy przypisują duże znaczenie przystąpieniu naszego kraju do UE. Dwie piąte (40%) sądzą, że był to moment przełomowy, o historycznym znaczeniu². Niemal tyle samo (39%) uważa, że było to wydarzenie ważne, choć niepierwszoplanowe. Tylko 13% respondentów ocenia wejście Polski do UE jako wydarzenie niezbyt ważne lub bez znaczenia.

Wagę tego wydarzenia podkreślają przede wszystkim zwolennicy obecności Polski w UE - 47% z nich uważa, że było ono przełomowe, a dalsze 42% - że ważne. Znaczenie przystąpienia Polski do UE doceniają jednak także jego przeciwnicy - ponad połowa z nich (51%) ocenia, że było to wydarzenie co najmniej ważne.

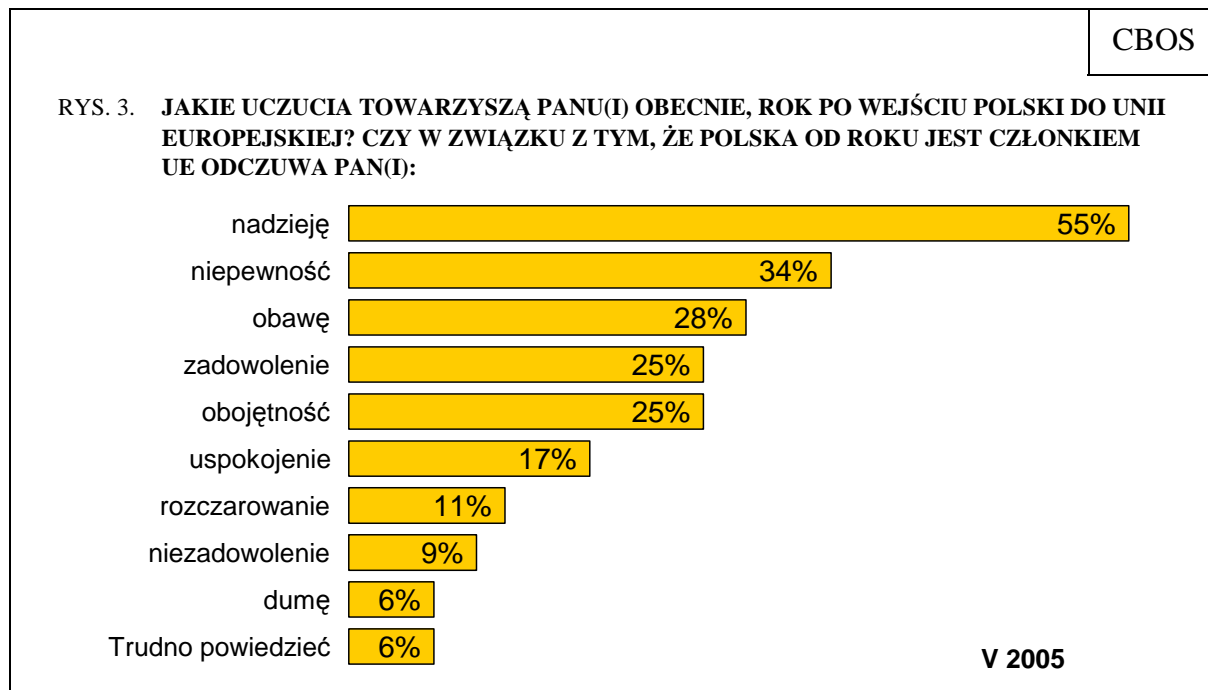
ODCZUCIA TOWARZYSZĄCE POLAKOM PO ROKU CZŁONKOSTWA W UE

Gdy tuż przed rozszerzeniem Unii Europejskiej, w kwietniu ubiegłego roku, pytaliśmy naszych respondentów, jakie uczucia towarzyszą im w związku z tym wydarzeniem, emocje negatywne (wśród których najczęściej deklarowano obawy) przeważały nad pozytywnymi. Po roku od momentu przystąpienia do UE najczęściej doświadczanym uczuciem jest nadzieja

---

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (180) zrealizowano w dniach 6-9 maja 2005 roku na liczącej 1052 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

(55% wskazań). Co czwarty respondent (25%) w sposób bardziej jednoznaczny określa swoje pozytywne emocje opisując je jako zadowolenie. Dość dużo osób charakteryzuje swój stan emocjonalny jako niepewność (34%) lub obawę (28%).

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wybrać z podanej listy kilka odpowiedzi

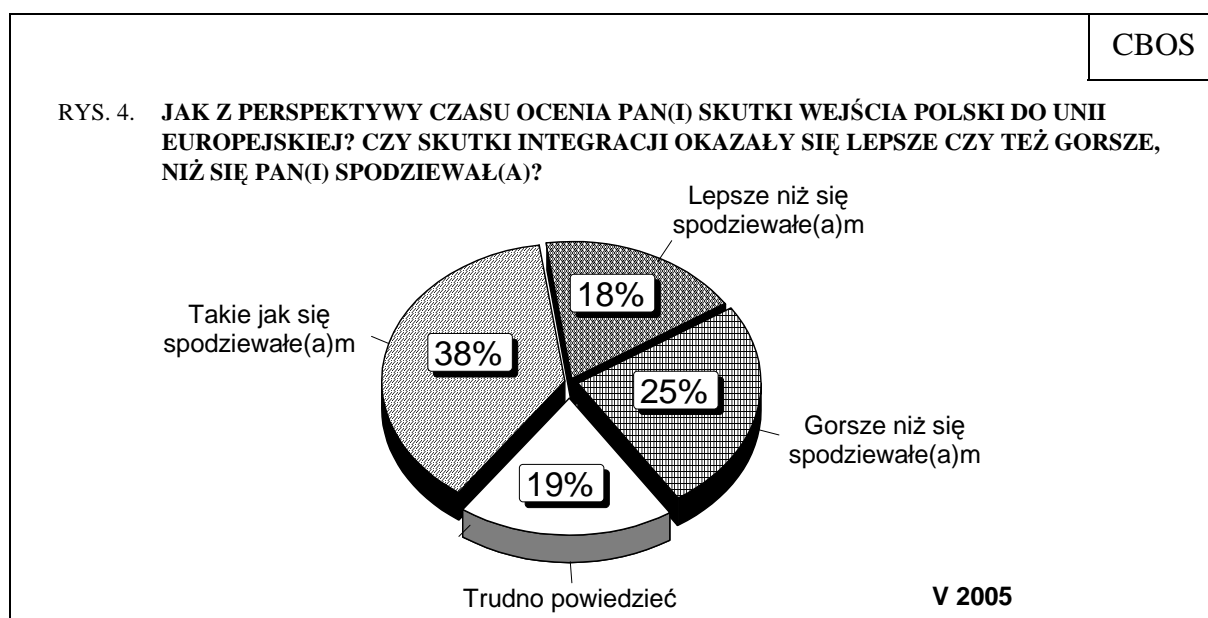
Generalnie po roku obecności Polski w UE więcej badanych doświadcza uczuć pozytywnych (łącznie 61%) niż negatywnych (52%). Niemal co trzeci (31%) opisując swoje reakcje emocjonalne w rocznicę przystąpienia naszego kraju do UE wymienia tylko uczucia pozytywne (31%). Mniej niż co piątej osobie (18%) towarzyszą wyłącznie emocje negatywne.

CBOS

Odczucia Polaków po roku od przystąpienia Polski do UE		V 2005
Tylko uczucia pozytywne	31%	łącznie 34%
Uczucia pozytywne + obojętność	3%	
Tylko uczucia negatywne	18%	łącznie 25%
Uczucia negatywne + obojętność	7%	
Uczucia mieszane negatywne + pozytywne (+ ewentualnie obojętność)	27%	
Tylko obojętność	9%	
Trudno powiedzieć	6%	

OCENA SKUTKÓW CZŁONKOSTWA POLSKI W UE

Wzrost poparcia dla integracji po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej oraz zmniejszenie się negatywnych emocji z tym związanych wskazują, że nawet jeśli efekty integracji nie są jeszcze w pełni zadowalające, to z pewnością nie sprawdziły się czarne scenariusze sprzed rozszerzenia UE. Tymczasem, jeżeli zapytać Polaków wprost, czy skutki integracji są lepsze czy gorsze, niż się spodziewali, więcej deklaruje, że członkostwo w UE ich rozczarowało (25%), niż twierdzi, że przerosło ich oczekiwania (18%). Największa grupa (38%) ocenia, że konsekwencje integracji są takie, jak się spodziewali. Najwyraźniej w pamięci Polaków zatarły się już niepokój i niepewność, jakie towarzyszyły im przed wejściem do UE.

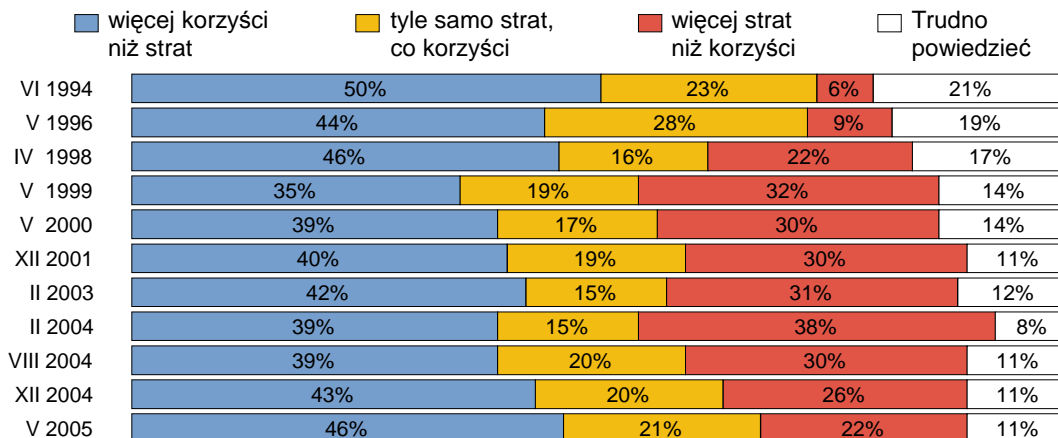

W miarę zbliżania się terminu rozszerzenia Unii Europejskiej Polaków zaczęły ogarniać coraz większe wątpliwości co do skutków tej decyzji dla kraju i dla nich osobiście. Na niespełna trzy miesiące przed akcesją, w lutym 2004 roku, niemal tyle samo osób przewidywało, że członkostwo w UE przyniesie Polsce więcej strat niż zysków (38%), co sądziło, że korzyści z integracji będą przeważać (39%). Już pierwsze oceny członkostwa dokonywane po upływie kwartału od momentu akcesji były lepsze niż formułowane wcześniej przewidywania. W kolejnych miesiącach zaczęło przybywać osób pozytywnie oceniających dotychczasowy bilans skutków integracji dla Polski. Po roku od momentu rozszerzenia UE liczba osób oceniających, że integracja przynosi naszemu krajowi więcej korzyści niż strat, jest ponad dwukrotnie większa (46%) niż liczba tych, które wyrażają przeciwną opinię (22%).

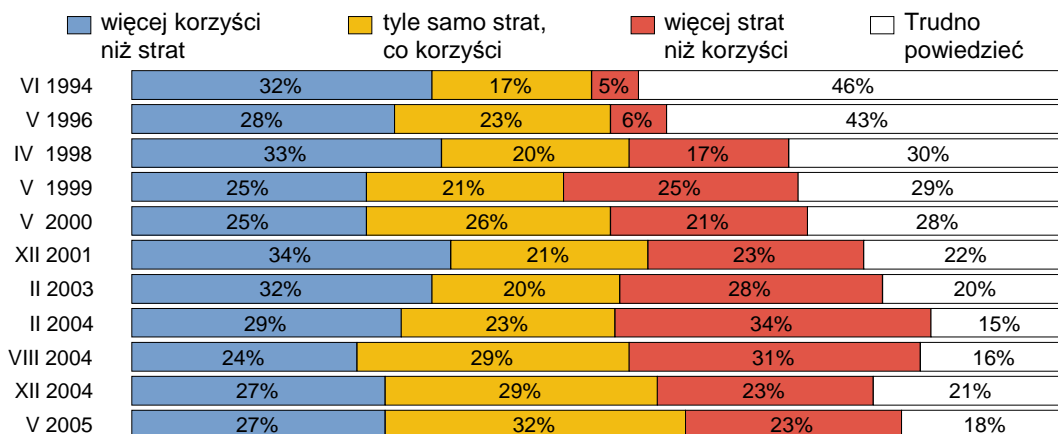

RYS. 5

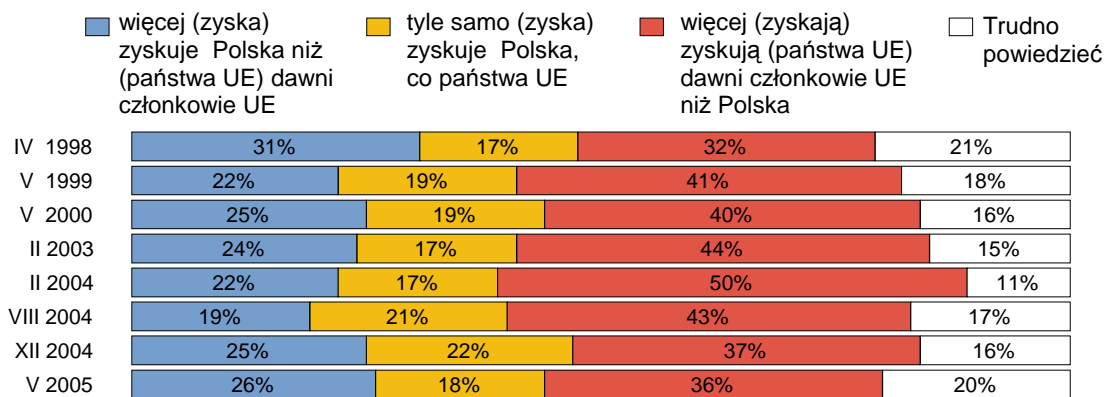
Integracja z Unią Europejską (przyniesie) przynosi Polsce:

Integracja z Unią Europejską (przyniesie) przynosi Panu(i) osobiście:

Na przystąpieniu do Unii Europejskiej:

O ile prawie połowa Polaków dostrzega pozytywne dla naszego kraju efekty członkostwa w Unii Europejskiej, o tyle zdecydowanie mniej deklaruje, że osobiście odczuwa korzyści z integracji. Na trzy miesiące przed rozszerzeniem UE 29% badanych spodziewało się, że osobiście skorzysta na członkostwie Polski w tej organizacji. Po roku od przystąpienia do niej pozytywne efekty integracji dla siebie osobiście dostrzega 27% ankietowanych. Wprawdzie nie można powiedzieć, aby odczuwane bezpośrednio przez społeczeństwo skutki integracji przerosły oczekiwania Polaków, jednak z pewnością nie potwierdziły się obawy dotyczące negatywnego wpływu członkostwa w UE na życie ludzi, w takim zakresie, w jakim były one wcześniej formułowane. Tuż przed rozszerzeniem Unii więcej niż co trzeci badany (34%) przewidywał, że członkostwo Polski w tej organizacji przyniesie mu osobiście więcej strat niż korzyści. Po roku od akcesji niespełna co czwarty (23%) negatywnie ocenia dotychczasowy bilans integracji dla siebie osobiście.

Przez wiele lat przed przystąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej utrzymywało się przekonanie, że na jej powiększeniu więcej zyskają dotychczasowe państwa członkowskie niż jej nowi członkowie. Szczególnie dużo takich opinii (50%) było tuż przed rozszerzeniem tej organizacji. Obecnie, po roku od wejścia Polski do UE, nadal przeważa przekonanie, że beneficjentem integracji są przede wszystkim kraje „starej Unii”, z tym że jest ono mniej rozpowszechnione niż wówczas.

Opinie o dotychczasowych efektach członkostwa Polski w Unii Europejskiej różnicuje przede wszystkim pozycja w strukturze społecznej, a więc wykształcenie i dochody oraz wiek. Generalnie skutki integracji pozytywnie oceniają osoby dobrze wykształcone i sytuowane oraz ludzie młodzi.

Przekonanie, że członkostwo w Unii Europejskiej przynosi Polsce więcej korzyści niż strat, najczęściej wyrażają osoby z wykształceniem wyższym (68%) i średnim (56%), badani o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1200 zł (61%). W grupach społeczno-zawodowych są to przede wszystkim kadra kierownicza i inteligencja (73%) oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla (63%). Wymienione kategorie społeczne częściej niż przeciętnie dostrzegają również pozytywne skutki integracji dla siebie osobiście. Przeważające korzyści z akcesji odczuwa mniej więcej co trzecia osoba z wykształceniem średnim (35%) i wyższym (33%) oraz niemal dwie piąte badanych o miesięcznych dochodach powyżej 1200 zł *per capita* (38%). Więcej zysków niż strat przynosi integracja przedstawicielom kadry kierowniczej i inteligencji (45%) oraz pracownikom umysłowym niższego szczebla (39%). Wśród osób najlepiej wykształconych i sytuowanych - odwrotnie niż wśród ogółu

społeczeństwa - przeważa opinia, że na integracji Polska zyskała więcej niż kraje „starej Unii” (sądzi tak 40% badanych z wyższym wykształceniem i 39% osób o miesięcznych dochodach powyżej 900 zł *per capita*).

Do grup najlepiej oceniających dotychczasowy bilans członkostwa naszego kraju w UE należą, jak wspomniano, ludzie młodzi, w tym uczniowie i studenci. Korzyści z integracji dla Polski dostrzega 60% respondentów do 24 roku życia, 59% osób mających od 25 do 34 lat oraz 61% uczniów i studentów. Pozytywnych skutków integracji osobiście doświadcza odpowiednio 42%, 39% i 43% badanych z tych grup. Najmłodszy respondenci (w wieku od 18 do 24 lat) oraz uczniowie i studenci częściej niż przeciętnie uważają też, że Polska w większym stopniu niż dotychczasowe państwa unijne jest beneficjentem rozszerzenia tej organizacji (sądzi tak odpowiednio 44% i 46% z nich).

Stosunkowo najbardziej krytycznie dotychczasowe efekty integracji oceniają osoby najgorzej sytuowane, o miesięcznych dochodach nieprzekraczających 300 zł *per capita*. Mniej więcej co trzeci badany z tej grupy (35%) uważa, że Polska więcej traci na członkostwie w Unii, niż zyskuje. Niemal tyle samo (32%) odczuwa osobiście przede wszystkim negatywne skutki akcesji. Do najgorzej oceniających rezultaty integracji należą osoby niepracujące: renciści oraz bezrobotni. O negatywnym dla Polski bilansie integracji mówi co trzeci rencista (34%) i bezrobotny (34%). Mniej więcej tyle samo (odpowiednio: 34% i 32%) osobiście doświadcza głównie jej niekorzystnych skutków.

Oceny skutków integracji, przede wszystkim w skali ogólnokrajowej, mają także wymiar polityczny. Generalnie osoby deklarujące poglądy lewicowe postrzegają je nieco lepiej niż badani o orientacji prawicowej, choć w obu grupach przeważają oceny pozytywne. W elektoratach partyjnych dotychczasowe efekty integracji najlepiej oceniają zwolennicy PO, SdPi i SLD. Potencjalni wyborcy tych ugrupowań dostrzegają pozytywne skutki akcesji dla Polski oraz dla siebie osobiście. Ponadto sądzą, że Polska w większym stopniu niż państwa „starej Unii” korzysta z rozszerzenia UE. Sympatycy PiS w przeważającej mierze pozytywnie oceniają konsekwencje akcesji dla Polski i dla siebie osobiście, uważają jednak, że na integracji zyskują przede wszystkim stare państwa członkowskie. Sympatycy PSL i Samoobrony raczej korzystnie wypowiadają się o skutkach akcesji dla naszego kraju, ale na ogół mają poczucie, że sami więcej tracą na członkostwie w Unii Europejskiej, niż zyskują. Do beneficjentów rozszerzenia Unii zaliczają oni przede wszystkim państwa dawnej Piętnastki. Najbardziej krytyczni w ocenach są sympatycy LPR, którzy w odróżnieniu od zwolenników pozostałych partii sądzą, że nie tylko oni sami, ale także Polska raczej traci

na integracji, niż zyskuje. Jako beneficjentów rozszerzenia UE najbardziej jednoznacznie wskazują państwa „starej Unii”.

Generalnie opinie o skutkach przystąpienia Polski do Unii Europejskiej łączą się ze stosunkiem do integracji. Zwolennicy członkostwa naszego kraju w UE oceniają je lepiej niż przeciwnicy, przy czym po raz kolejny potwierdza się prawidłowość, zgodnie z którą poparcie dla integracji silniej wiąże się z pozytywną oceną jej dotychczasowych efektów w skali całego kraju (V Cramera =0,44) niż w wymiarze osobistym (V Cramera =0,37). Oznacza to, że Polacy popierając członkostwo w UE w większym stopniu kierują się przekonaniem, że przynosi ono korzyści krajowi, niż poczuciem, że sami zyskują na akcesji.

Tabela 3

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej	Integracja z Unią Europejską przynosi Polsce więcej korzyści niż strat	Opinie niejednoznaczne	Integracja z Unią Europejską przynosi Polsce więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Zwolennicy	57	22	14	7
Przeciwnicy	12	15	65	7
Niezdecydowani	9	20	22	49

Tabela 4

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej	Integracja z Unią Europejską mniej osobiście przynosi więcej korzyści niż strat	Opinie niejednoznaczne	Integracja z Unią Europejską mniej osobiście przynosi więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Zwolennicy	33	36	16	15
Przeciwnicy	8	16	65	11
Niezdecydowani	4	25	18	53

Respondenci poproszeni o samodzielne wymienienie pozytywnych skutków członkostwa Polski w Unii Europejskiej wskazywali przede wszystkim na finansowe i społeczno-ekonomiczne korzyści z integracji. Wśród najczęściej podawanych pozytywnych efektów akcesji znalazły się: otwarte granice i swoboda podróżowania po krajach UE, korzyści dla rolników, w tym przede wszystkim dopłaty bezpośrednie oraz możliwość podejmowania przez Polaków pracy za granicą. Wśród innych pozytywnych efektów członkostwa w Unii mówiono ogólnie o napływie funduszy z UE i zasilaniu inwestycji komunalnych w Polsce. Jako przykład inwestycji współfinansowanych ze środków unijnych podawano przede wszystkim budowę i remonty dróg, w tym także budowę autostrad.

Wskazywano także na różnego rodzaju korzyści dla handlu wynikające ze zniesienia ceł po przystąpieniu do UE: wzrost wymiany handlowej, większe możliwości eksportu towarów do państw unijnych i lepsze możliwości zakupu towarów w tych krajach, np. import samochodów z Zachodu. Wśród pozytywnych skutków akcesji wymieniano także różnego rodzaju korzyści dla polskich firm, np. większe możliwości ich rozwoju, nowe kontakty, fundusze na modernizację przedsiębiorstw. Wśród innych postrzeganych korzyści wymieniano również łatwiejszy dostęp do edukacji i kształcenia za granicą oraz ogólnie lepsze perspektywy dla ludzi młodych. Niekiedy zwracano też uwagę na polepszenie pozycji Polski w Europie i na świecie oraz poprawę wizerunku naszego kraju.

		CBOS
Najczęściej wymieniane korzyści związane z wejściem Polski do UE		V 2005
Otwarte granice, Europa bez granic		27%
Korzyści dla rolników i rolnictwa		26%
Praca za granicą - podejmowanie przez Polaków pracy w krajach UE		24%
Napływ pieniędzy z funduszy unijnych, dotacje dla gmin, rozwój inwestycji komunalnych		5%
Korzyści dla handlu wynikające ze zniesienia ceł		4%
Edukacja, kształcenie za granicą		4%
Inwestycje drogowe, poprawa stanu dróg		4%
Korzyści dla przedsiębiorstw i przedsiębiorców		3%
Lepsze perspektywy dla ludzi młodych		3%
Otwarty rynek, wolny rynek - ogólnie		2%
Korzyści dla całej gospodarki, poprawa stanu gospodarki		2%
Poprawa pozycji Polski w UE, poprawa wizerunku Polski i Polaków		2%
Nie ma żadnych korzyści		17%
Trudno powiedzieć		14%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wymienić kilka korzyści

Głównym niekorzystnym efektem akcesji jest w opinii społecznej wzrost cen. Do tej samej kategorii należy zaliczyć wypowiedzi mówiące o braku podwyżek zarobków lub rent i emerytur oraz ogólnie o pogorszeniu się warunków życia i wzroście kosztów utrzymania. Problemem w ocenie badanych jest także konieczność dostosowania się do norm i wymogów związanych z członkostwem w UE. Chociaż rolnicy postrzegani są na ogół jako jedni z głównych beneficjentów integracji, pojawiły się opinie, że ta grupa zawodowa straciła na przystąpieniu Polski do UE. Zgodnie z tymi opiniami, akcesja przyczyniła się do spadku cen

skupu produktów rolnych i wzrostu cen środków do produkcji rolnej, których nie rekompensują zbyt niskie dopłaty bezpośrednie. W opinii części osób przystąpienie do UE miało także niekorzystne skutki dla polskich przedsiębiorstw, które poddane zostały większej presji konkurencji ze strony firm zachodnich oraz przeżywały trudności związane z koniecznością dostosowania się do norm unijnych. Część osób zwracała uwagę na słabą pozycję Polski w UE i dominację dużych państw unijnych, a także na gorsze traktowanie Polaków niż obywateli „starej Unii”. Wśród negatywnych następstw przystąpienia do UE wymieniano ponadto wzrost biurokracji i związane z tym koszty, wzrost podatków, wysokie wpłaty do budżetu UE oraz drenaż mózgow - opuszczanie Polski przez fachowców, ludzi wykształconych i młodzież.

		CBOS
Najczęściej wymieniane niekorzystne skutki przystąpienia Polski do UE		V 2005
Wzrost cen, wzrost cen żywności		29%
Dostosowanie się do norm i wymogów UE		6%
Straty dla rolników, np. niskie ceny skupu produktów rolnych, wzrost cen środków do produkcji rolnej, za niskie dopłaty bezpośrednie, wysokie wymogi dotyczące produkcji rolnej		5%
Brak podwyżek zarobków, rent i emerytur, spadek dochodów		5%
Konkurencja ze strony firm zachodnich, utrudnienia dla firm		5%
Wzrost biurokracji, dodatkowa administracja i związane z nią koszty		3%
Niekorzystne skutki polityczne: nierówne traktowanie wszystkich członków Unii, dominacja wielkich		3%
Wysokie koszty członkostwa, wysokie wpłaty do budżetu UE		2%
Pogorszenie warunków życia - ogólnie		2%
Wzrost kosztów utrzymania		2%
Wzrost podatków		2%
Opuszczanie Polski przez fachowców, ludzi wykształconych, lekarzy, pielęgniarki, młodzież itd.		2%
Gorsze traktowanie Polaków niż obywateli „starej Unii”		2%
Nie widzę żadnych negatywnych skutków członkostwa		13%
Trudno powiedzieć		28%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wymienić kilka niekorzystnych skutków

OCENA SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH SKUTKÓW AKCESJI

Przed rozszerzeniem Unii Europejskiej wielokrotnie badaliśmy (ostatnio trzy miesiące przed akcesją) społeczne oczekiwania związane z przystąpieniem Polski do tej organizacji. Mamy zatem możliwość porównania wyrażanych wówczas nadziei i obaw z oceną skutków

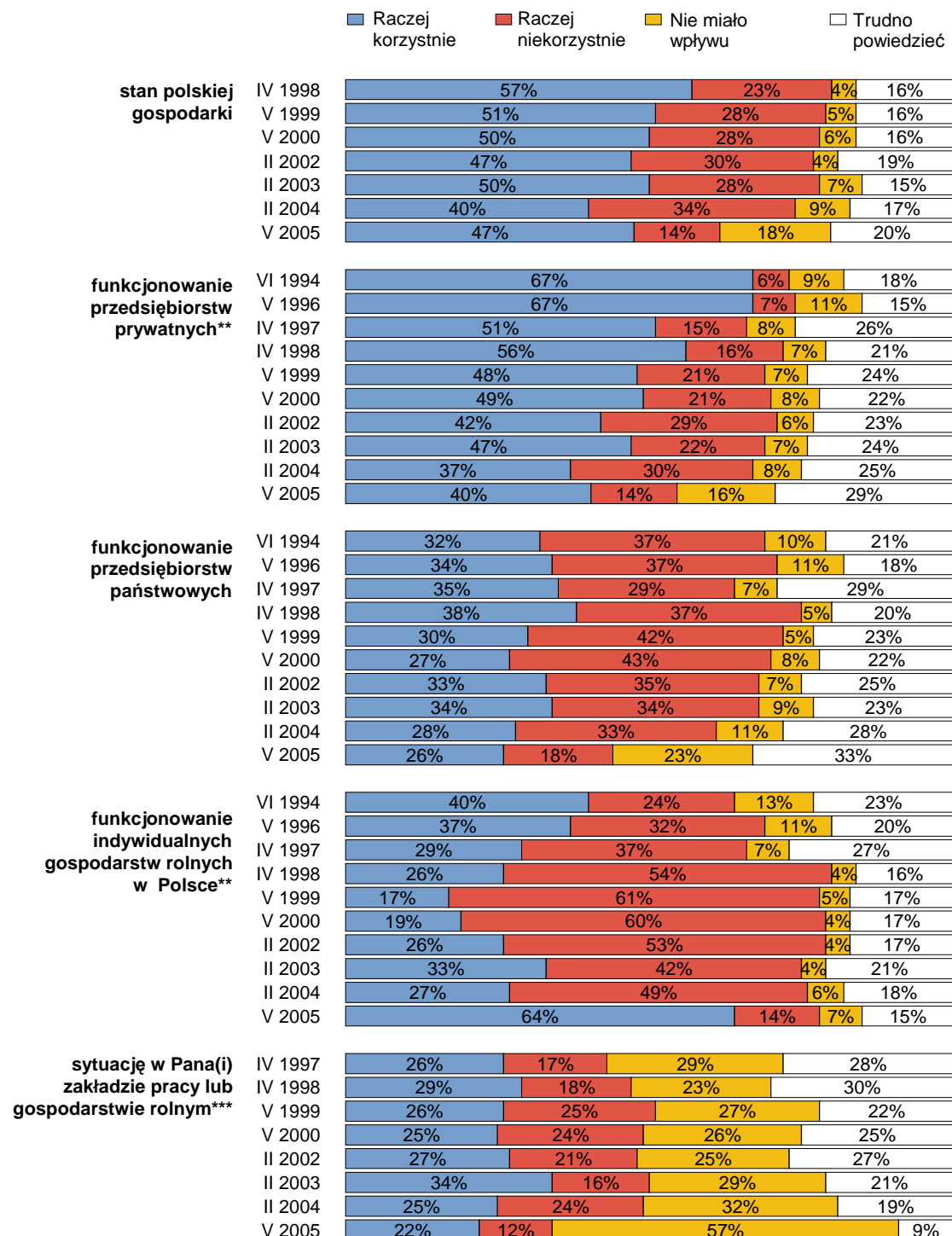
pierwszego roku członkostwa Polski w UE. Jak obecnie po upływie roku Polacy postrzegają jego wpływ na poszczególne dziedziny życia? W jakim stopniu sprawdziły się formułowane przed rokiem nadzieje i obawy?

Zestawienie przewidywań formułowanych bezpośrednio przed rozszerzeniem Unii z ocenami skutków członkostwa pokazuje, że efekty integracji są nieco inne, a niekiedy nawet diametralnie inne, niż się tego spodziewano bezpośrednio przed przystąpieniem do UE. Ekonomiczne skutki członkostwa są lepsze niż oczekiwano. Nawet jeśli pozytywne ekonomiczne efekty obecności w UE nie są w pełni widoczne, to nie sprawdziły się obawy dotyczące upadku polskiej gospodarki w wyniku integracji. Prawie połowa Polaków (47%) uważa, że wejście do UE wpłynęło korzystnie na stan polskiej gospodarki. Negatywne zmiany w gospodarce dostrzega jedynie co siódmy (14%). Rok temu poprawy sytuacji gospodarczej w Polsce w wyniku integracji spodziewało się niewiele więcej osób, niż przewidywało pogorszenie (odpowiednio: 40% i 34%).

Postrzeganie wpływu integracji na stan polskiej gospodarki jest silnie zróżnicowane w zależności od pozycji w strukturze społecznej. Im wyższe wykształcenie i dochody *per capita* w rodzinie, a także im lepsze oceny własnej sytuacji materialnej, tym lepsze opinie o ekonomicznych skutkach członkostwa w UE. Poprawę sytuacji gospodarczej zauważa np. prawie trzy czwarte respondentów z wyższym wykształceniem (72%), ale tylko co czwarty mający wykształcenie podstawowe (27%).

Formułowane przed rozszerzeniem UE przewidywania dotyczące społeczno-ekonomicznych skutków integracji były zróżnicowane w zależności od typu własności i sektora gospodarki. Prognozowano zatem, że na integracji stosunkowo najbardziej skorzystają firmy prywatne, stracą zaś indywidualne gospodarstwa rolne. Ostatni rok pozwolił zweryfikować te, jak się okazało, nietrafne (przynajmniej dotychczas) przewidywania. Obecnie w opinii społecznej to przede wszystkim rolnictwo i rolnicy doświadczają pozytywnych efektów członkostwa w UE - prawie dwie trzecie Polaków (64%) sądzi, że gospodarstwa rolne zyskują na integracji, jedynie co siódmy (14%) jest przeciwnego zdania. Mniej osób dostrzega pozytywne efekty integracji dla przedsiębiorstw prywatnych, choć przeważa opinia, że członkostwo w UE wpływa korzystnie na ich funkcjonowanie. Stosunkowo najgorzej oceniana jest sytuacja przedsiębiorstw państwowych, choć w opinii społecznej i one raczej zyskują na integracji, niż tracą.

RYŚ. 6. CZY, PANA(I) ZDANIEM, PRZYSTĄPIENIE POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ WPLYNĘŁO RACZEJ KORZYSTNIE, RACZEJ NIEKORZYSTNIE CZY TEŻ NIE MIAŁO WPLYWU NA*:

* Do II 2004 roku stosowaliśmy w pytaniu czas przyszły

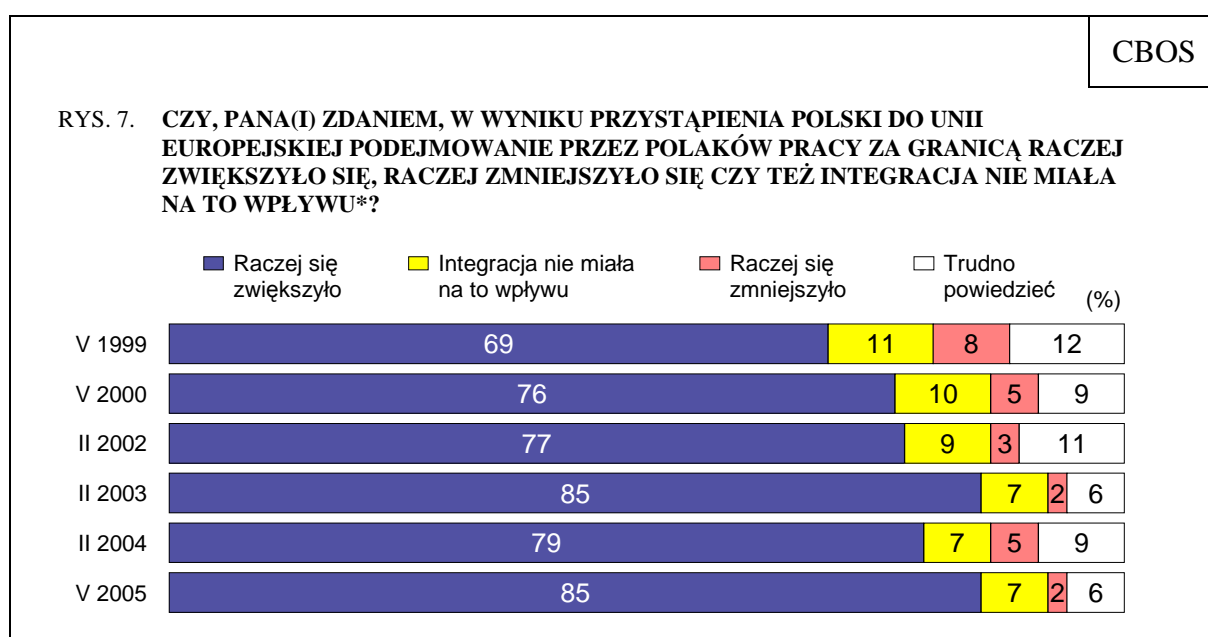
** W latach 1994–1996 pytanie dotyczące tych sfer życia brzmiało: „Połączenie, integracja Polski z Unią Europejską może mieć wpływ na różne dziedziny życia w Polsce. Czy, Pana(i) zdaniem, przyczyni się ono raczej do rozwoju czy też raczej do upadku: państwowych przedsiębiorstw i zakładów, prywatnych przedsiębiorstw i zakładów, indywidualnych gospodarstw rolnych?”

*** Dotyczy osób aktywnych zawodowo

Poprawa perspektyw rozwoju polskich gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw nie jest, jak na razie, wyraźnie zauważalna w miejscu pracy respondentów. Większość osób aktywnych zawodowo nie dostrzega wpływu integracji na funkcjonowanie swoich zakładów pracy. Jednak ci, którzy widzą takie oddziaływanie, na ogół przyznają, że jest ono korzystne. Najlepiej skutki integracji dla sytuacji w swoim miejscu pracy oceniają rolnicy (38%) i osoby pracujące w indywidualnych gospodarstwach rolnych (39%), a więc te grupy, w których przed rokiem zdecydowanie dominowały obawy. Osoby zatrudnione poza rolnictwem wyraźnie rzadziej zauważają korzyści z integracji dla swoich zakładów pracy (23% zatrudnionych w sektorze prywatnym, 17% pracujących w sektorze państwowym i publicznym, 17% zatrudnionych w spółkach właścicieli prywatnych i państwowych), choć i wśród nich więcej jest opinii pozytywnych niż negatywnych. Niejednoznaczne są opinie wyrażane przez właścicieli firm - niemal tyle samo ankietowanych z tej grupy uważa, że akcesja przyczyniła się do poprawy funkcjonowania ich firm (23%), co sądzi, że do pogorszenia (26%).

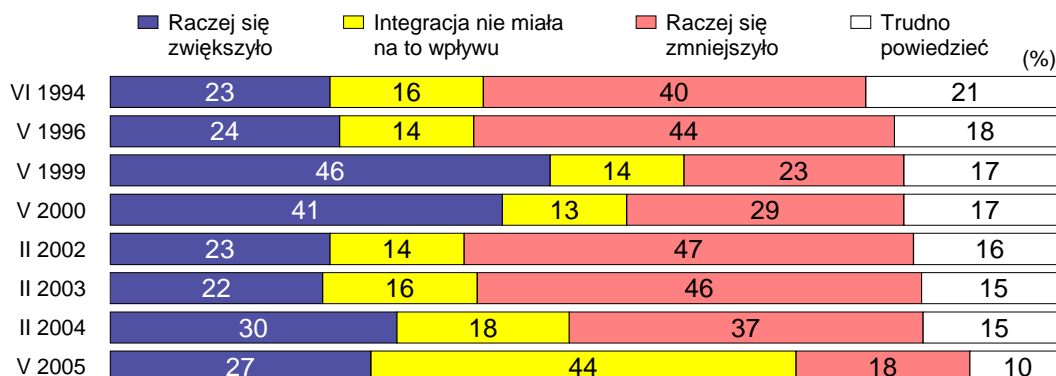
O ile przystąpienie do Unii Europejskiej dało polskiej gospodarce - w odczuciu społecznym - impuls do rozwoju, a w szczególności stworzyło gospodarstwom rolnym lepsze perspektywy, o tyle nie spełniły się jak dotychczas nadzieje na zmniejszenie bezrobocia w Polsce. Mimo poprawy stanu gospodarki oraz częstszego podejmowania przez Polaków pracy za granicą przeważająca część badanych uważa, że po wejściu do UE sytuacja na krajowym rynku pracy się nie zmieniła. Pozostali nieco częściej dostrzegają poprawę w tej dziedzinie niż pogorszenie.

* Do II 2004 roku stosowaliśmy w pytaniu czas przyszły

CBOS

RYS. 8. CZY, PANA(I) ZDANIEM, W WYNIKU PRZYSTĄPIENIA POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ BEZROBOCIE W POLSCE RACZEJ ZWIĘKSZYŁO SIĘ, RACZEJ ZMNIJSZYŁO SIĘ CZY TEŻ INTEGRACJA NIE MIAŁA NA TO WPŁYWU*?

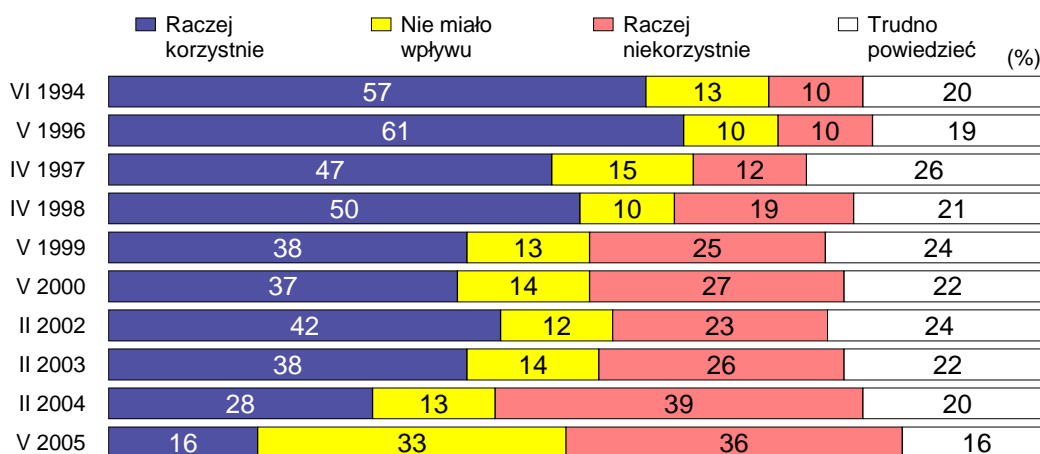

* Do II 2004 roku stosowaliśmy w pytaniu czas przyszły

Polepszenie sytuacji gospodarczej po wejściu Polski do Unii nie przekłada się, przynajmniej na razie, na poprawę materialnych warunków życia Polaków. Co więcej, wpływ integracji na materialny poziom życia częściej określany jest jako niekorzystny niż korzystny. Opinie takie są zrozumiałe, jeśli wziąć pod uwagę powszechnie odczuwany wzrost cen i zwiększenie kosztów utrzymania po przystąpieniu Polski do UE.

CBOS

RYS. 9. CZY, PANA(I) ZDANIEM, PRZYSTĄPIENIE POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ WPŁYNĘŁO RACZEJ KORZYSTNIE, RACZEJ NIEKORZYSTNIE CZY TEŻ NIE MIAŁO WPŁYWU NA MATERIALNE WARUNKI ŻYCIA POLAKÓW*?

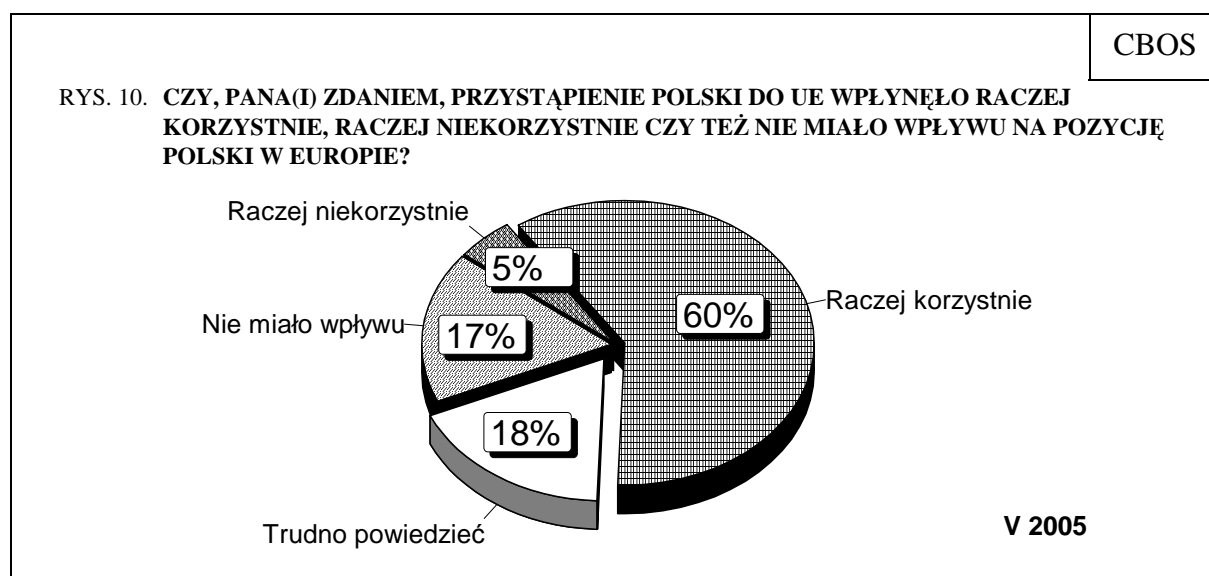

* Do II 2004 roku stosowaliśmy w pytaniu czas przyszły

Przekonanie, że członkostwo w UE przyczyniło się, jak dotychczas, raczej do pogorszenia niż poprawy materialnych warunków życia Polaków, przeważa niemal we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych.

OCENA SKUTKÓW AKCESJI DLA SYTUACJI POLSKI W ŚWIECIE

Polacy dostrzegają pozytywne skutki akcesji dla sytuacji Polski na arenie międzynarodowej. Większość (60%) uważa, że członkostwo w Unii Europejskiej wzmocniło pozycję naszego kraju w Europie. Więcej niż połowa (51%) sądzi, że Polska jest bezpieczniejsza w Unii niż poza nią.

OCENA CYWILIZACYJNO-KULTUROWYCH SKUTKÓW AKCESJI

O ile wpływ integracji na sytuację Polski na forum międzynarodowym oraz jej społeczno-gospodarcze skutki można analizować już po roku od przystąpienia do UE, o tyle cywilizacyjno-kulturowe następstwa tej decyzji będą widoczne dopiero w przyszłości jako efekt długofalowych procesów. Niemniej jednak postanowiliśmy zapytać respondentów także o ocenę oddziaływania integracji w tej sferze, traktując uzyskane rezultaty jako punkt wyjścia do analiz i porównań w następnych latach.

Pomimo krótkiego okresu członkostwa Polski w Unii Europejskiej połowa badanych dostrzega już korzystny wpływ integracji na stan środowiska naturalnego w Polsce. Duże grupy (po około dwóch piątych ogółu ankietowanych) sądzą, że obecność w UE sprzyja podnoszeniu stanu wiedzy i poziomu wykształcenia, poprawie stosunku Polaków do pracy oraz wzrostowi jej wydajności. Prawie co trzeci respondent sądzi, że Polacy stali się też bardziej gospodarni i oszczędni.

Przed rozszerzeniem UE wiele osób miało nadzieję na poprawę przestrzegania prawa w Polsce po przystąpieniu naszego kraju do tej organizacji. Oczekiwania te jak na razie raczej się nie sprawdziły - wyraźnie przeważa bowiem opinia o braku zmian w tej sferze. W odczuciu społecznym integracja nie wyłynęła także na funkcjonowanie systemu politycznego w Polsce. Obecność w Unii Europejskiej nie miała wyraźnego wpływu na życie kulturalne Polaków, choć ci, którzy dostrzegają taki wpływ, oceniają go na ogół pozytywnie.

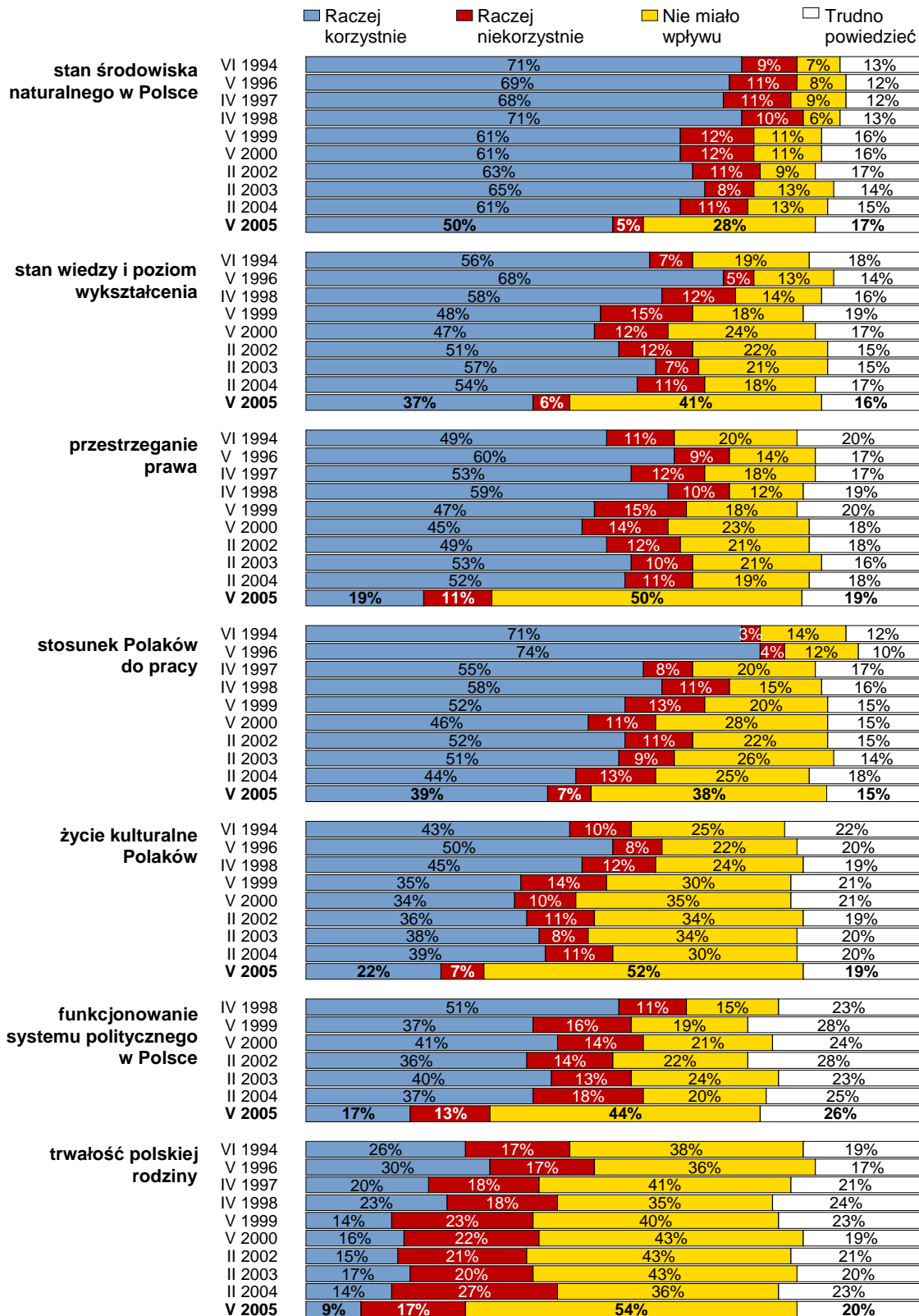
Członkostwo w UE nie doprowadziło do znaczących zmian w dziedzinach konstytutywnych dla polskiej tożsamości narodowej: religijności i patriotyzmie Polaków oraz trwałości polskiej rodziny. Osoby, które zauważają takie zmiany, z reguły mówią o zwiększeniu się patriotyzmu Polaków, ale zmniejszeniu się trwałości polskiej rodziny.

W opinii społecznej przystąpienie do Unii Europejskiej nie wpłynęło na sferę stosunków międzyludzkich – stopień wzajemnej życzliwości i tolerancji dla innych. Większość Polaków nie zauważyła też zmian w zakresie swobody obyczajów, choć co czwarty sądzi, że się ona zwiększyła po akcesji.

Do negatywnie odbieranych skutków integracji należy zaliczyć zwiększenie się biurokracji w Polsce - zauważa je dwie piąte badanych.

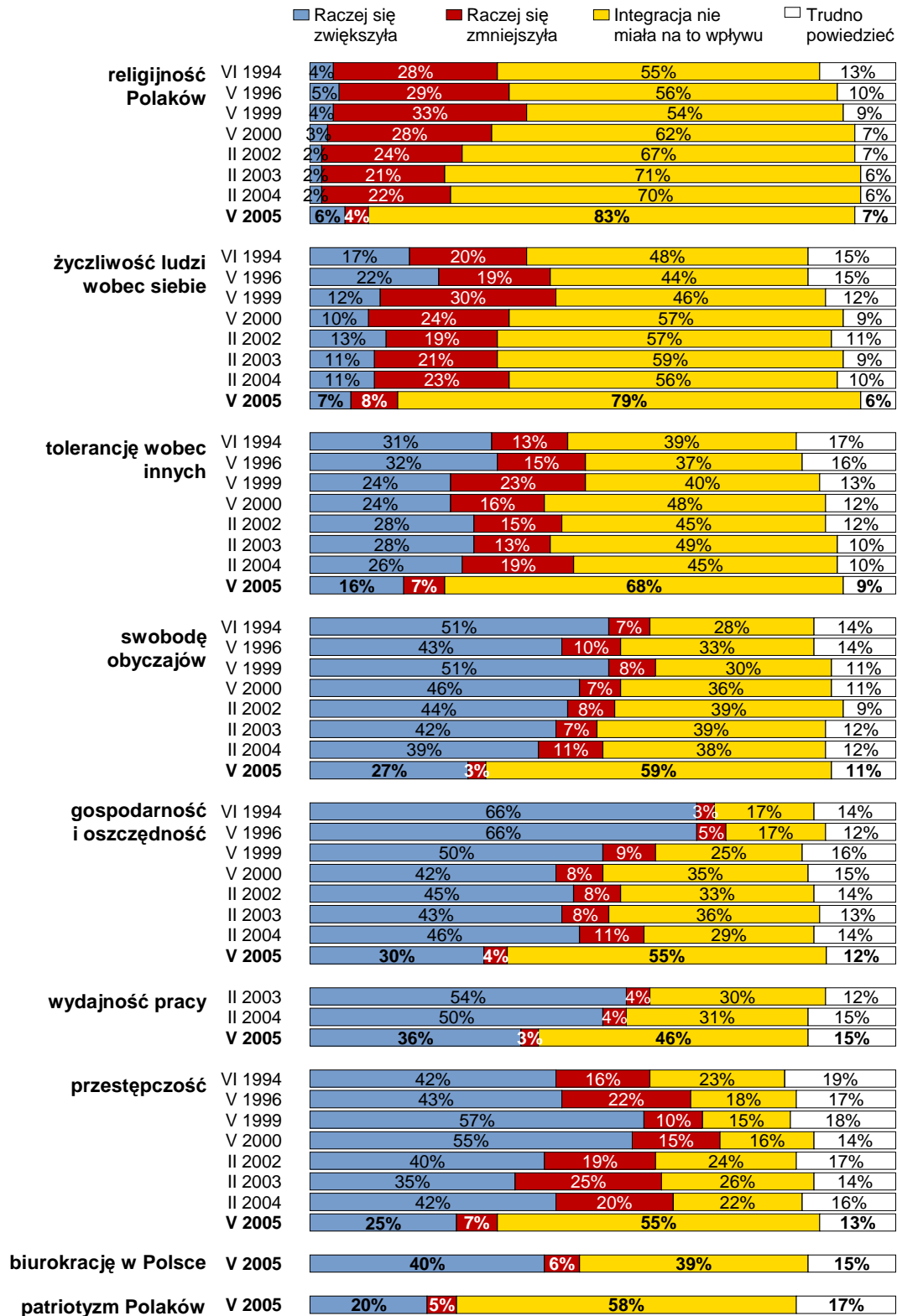
Przed rozszerzeniem Unii Europejskiej wiele osób obawiało się, że po wejściu Polski do tej organizacji wzrośnie u nas przestępczość. Obecnie większość Polaków deklaruje, że integracja nie miała wpływu na poziom przestępczości w naszym kraju. Co czwarty jednak uważa, że jest on obecnie wyższy niż przed rozszerzeniem UE.

RYŚ. 12. CZY, PANA(I) ZDANIEM, PRZYSTĄPIENIE POLSKI DO UE WPŁYNEŁO RACZEJ KORZYSTNIE, RACZEJ NIEKORZYSTNIE CZY TEŻ NIE MIAŁO WPŁYwu NA*:

* Do II 2004 roku stosowaliśmy w pytaniu czas przyszły

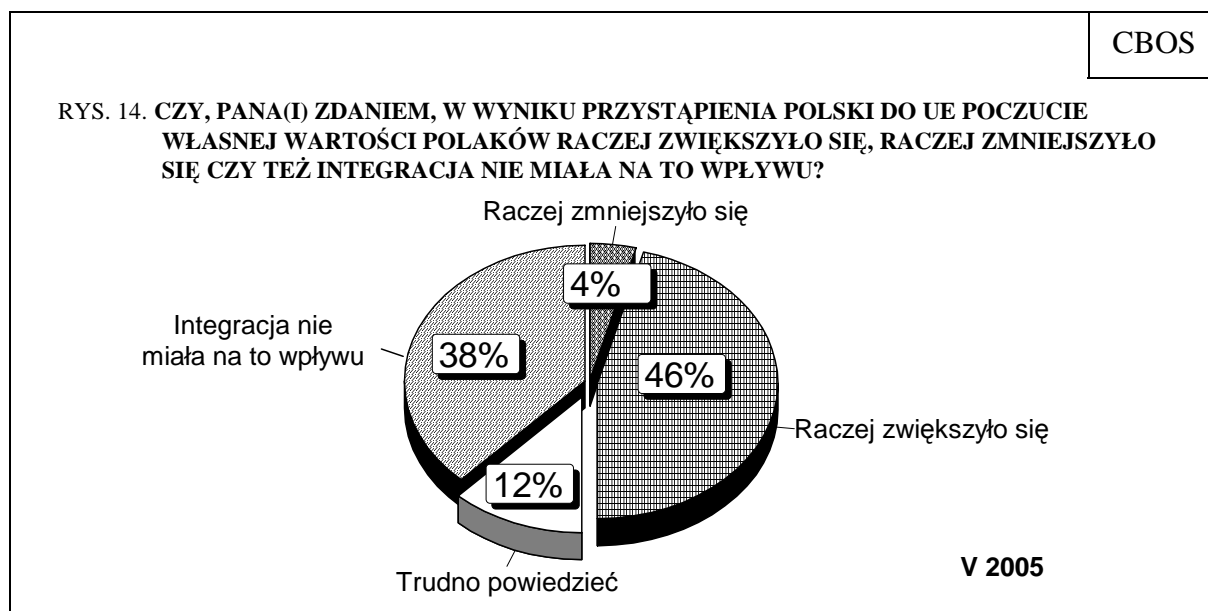
RYŚ. 13. CZY, PANA(I) ZDANIEM, W WYNIKU PRZYSTĄPIENIA POLSKI DO UE RACZEJ ZWIĘKSZYŁA(YŁ) SIĘ, RACZEJ ZMNIĘJSZYŁA(YŁ) SIĘ CZY TEŻ INTEGRACJA NIE MIAŁA WPŁYWU NA*:

* Do II 2004 roku stosowaliśmy w pytaniu czas przyszły

POCZUCIE WŁASNEJ WARTOŚCI POLAKÓW PO PRZYSTĄPIENIU DO UE

Jeśli porównamy autostereotyp Polaka ze stereotypowym wyobrażeniem przeciętnego mieszkańca Europy Zachodniej, to - poza tym, że Polak jest zorientowany wspólnotowo, a Europejczyk indywidualistycznie - łatwo zauważyć, że Polacy w odróżnieniu od mieszkańców Europy Zachodniej nie są pewni siebie, co można łączyć z ich niską samooceną. Wydaje się zatem, że sukces pierwszego roku członkostwa Polski w Unii Europejskiej powinien przyczynić się do wzmocnienia u Polaków poczucia własnej wartości. Wyniki naszego badania potwierdzają tę hipotezę. Prawie połowa ankietowanych (46%) uważa, że po przystąpieniu naszego kraju do UE samoocena Polaków się poprawiła.

OCENA SKUTKÓW INTEGRACJI A POPARCIE DLA CZŁONKOSTWA W UE

Poszczególne skutki członkostwa Polski w Unii Europejskiej w zróżnicowanym stopniu wpływają na utrzymywanie się społecznego poparcia dla integracji. Jak wynika z analizy korelacji między stosunkiem do członkostwa w UE a oceną jego efektów, akceptacja integracji wiąże się przede wszystkim z przekonaniem, że jest ona korzystna dla polskiej gospodarki. Poparcie dla integracji łączy się w wyraźny sposób z przeświadczeniem, że na obecności Polski w Unii zyskują indywidualne gospodarstwa rolne oraz przedsiębiorstwa

prywatne, a w nieco mniejszym stopniu związane jest też z opinią, że przynosi ona korzyści zakładom państwowym i przyczynia się do poprawy materialnego poziomu życia Polaków.

Stosunek do integracji znacząco wiąże się również z postrzeganiem sytuacji Polski na arenie międzynarodowej. Dla utrzymywania się poparcia dla obecności w UE istotne znaczenie ma przekonanie, że przyczyniła się ona do poprawy pozycji Polski w Europie oraz do wzrostu bezpieczeństwa naszego kraju.

Wśród opinii najsilniej wiążących się z poparciem dla integracji znalazło się także przeświadczenie, że członkostwo w UE wpłynęło na poprawę samooceny Polaków i umocnienie się ich poczucia własnej wartości.

Spośród cywilizacyjno-kulturowych skutków akcesji największe znaczenie dla aprobaty integracji ma dostrzeganie jej korzystnego oddziaływania na stan środowiska naturalnego w Polsce.

Tabela 5

Związek między poparciem dla członkostwa Polski w UE a oceną jego skutków w poszczególnych dziedzinach	
	Wartość współczynnika Tau Kendalla*
Stan polskiej gospodarki	0,44
Funkcjonowanie indywidualnych gospodarstw rolnych	0,35
Funkcjonowanie przedsiębiorstw prywatnych	0,32
Pozycja Polski w Europie	0,28
Bezpieczeństwo międzynarodowe Polski	0,28
Poczucie własnej wartości Polaków	0,28
Materialne warunki życia Polaków	0,27
Funkcjonowanie przedsiębiorstw państwowych	0,26
Stan środowiska naturalnego w Polsce	0,26
Funkcjonowanie systemu politycznego w Polsce	0,23
Stosunek Polaków do pracy	0,23
Trwałość polskiej rodziny	0,22
Życie kulturalne Polaków	0,21
Stan wiedzy i poziom wykształcenia	0,21
Przestrzeganie prawa w Polsce	0,20
Podejmowanie przez Polaków pracy za granicą	0,18
Wydajność pracy	0,18
Tolerancja wobec innych	0,16
Życzliwość ludzi wobec siebie	0,13
Przestępczość	-0,12
Gospodarność i oszczędność	0,11
Bezrobocie w Polsce	-0,11
Patriotyzm Polaków	0,11
Biurokracja w Polsce	-0,08
Swoboda obyczajów	0,04
Religijność Polaków	0,04

* Na szaro zaznaczono korelacje nieistotne statystycznie. Pozostałe korelacje istotne na poziomie 0,01

Wejście Polski do Unii Europejskiej przyczyniło się do umocnienia się społecznego poparcia dla integracji. W ostatnich kilku miesiącach jest ono stabilne. Do zwolenników integracji zalicza się około trzech czwartych Polaków, a do jej przeciwników mniej więcej co siódmy. Poparcie dla członkostwa w UE przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Obecnie akceptuje je także większość sympatyków LPR - ugrupowania najbardziej sceptycznego wobec integracji.

Chociaż Polacy niechętnie przyznają, że efekty integracji są lepsze, niż się spodziewali, to porównanie opinii o skutkach członkostwa formułowanych przed akcesją i po roku od rozszerzenia UE pokazuje, że nawet jeśli korzyści z integracji nie są jeszcze wyraźnie widoczne, nie sprawdziło się wiele obaw z nią związanych. Największym zaskoczeniem okazały się pozytywne skutki członkostwa w Unii dla polskiego rolnictwa. Do najczęściej dostrzeganych korzyści z akcesji badani zaliczają ponadto m.in.: otwarte granice i możliwość swobodnego przemieszczania się w UE, większe możliwości podejmowania pracy za granicą, napływ unijnych funduszy przeznaczonych np. na drogi i inwestycje komunalne oraz generalnie różnego rodzaju korzyści dla polskiej gospodarki. Polacy zauważają też poprawę sytuacji Polski na arenie międzynarodowej - polepszenie bezpieczeństwa kraju oraz wzmocnienie naszej pozycji w Europie. W odczuciu społecznym integracja ma również wpływ na samopoczucie Polaków, sprzyjając wzmocnieniu poczucia własnej wartości.

Największym rozczarowaniem jest to, że gospodarcze korzyści z integracji nie przekładają się na poprawę materialnych warunków życia. Wzrost cen towarów i usług spowodował, że częstsze są opinie o pogorszeniu się poziomu życia po wejściu do Unii niż o jego poprawie.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski w Unii Europejskiej czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)? (%)

VI 2005	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	74	15	11	1036
Płeć				
Mężczyźni	77	14	9	495
Kobiety	71	15	14	541
Wiek				
18-24 lat	82	14	5	151
25-34	78	13	9	187
35-44	79	15	6	169
45-54	72	16	12	215
55-64	76	16	9	127
65 lat i więcej	60	15	25	186
Miejsce zamieszkania				
Wieś	70	17	13	391
Miasto do 20 tys.	71	16	13	128
20-100 tys.	77	11	11	199
101-500 tys.	78	12	10	199
501 tys. i więcej mieszk.	77	17	6	118
Wykształcenie				
Podstawowe	60	18	23	301
Zasadnicze zawodowe	72	17	11	265
Średnie	82	13	5	359
Wyższe	89	8	2	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	94	6	0	70
Prac. umysł. niż. szczebla	83	7	10	81
Pracownicy fiz.- umysł.	80	14	6	97
Robotnicy wykwalifikowani	74	17	9	86
Robotnicy niewykwalifik.	72	14	14	52
Rolnicy	65	18	18	55
Pracujący na własny rach.	78	17	5	27
Bierni zawodowo				
Renciści	61	19	20	113
Emeryci	68	17	16	219
Uczniowie i studenci	87	13	0	59
Bezrobotni	70	15	14	121
Gospodynie domowe i inni	76	13	11	55
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	82	10	8	143
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	86	11	2	69
sekt. pryw. poza rolnict.	79	13	8	200
prywatnym gosp. rolnym	65	18	17	64
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	71	18	11	145
301-500	75	17	8	196
501-900	78	13	9	259
901-1200	78	9	13	77
Powyżej 1200 zł	89	7	4	51
Ocena własnych war. mater.				
Złe	67	19	14	345
Średnie	74	13	13	443
Dobre	82	12	6	247
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	57	18	25	93
Raz w tygodniu	76	15	10	519
1-2 razy w miesiącu	77	14	9	155
Kilka razy w roku	80	14	6	168
W ogóle nie uczestniczy	64	15	21	100
Poglądy polityczne				
Lewica	87	10	3	159
Centrum	80	12	8	277
Prawica	74	20	6	264
Trudno powiedzieć	62	16	23	334

Tabela 2. Jak z perspektywy czasu ocenia Pani(i) skutki wejścia Polski do Unii Europejskiej? Czy skutki integracji okazały się lepsze czy też gorsze, niż się Pan(i) spodziewał(a)? 1 - Lepsze niż się spodziewała(a)m; 2 - Gorsze niż się spodziewała(a)m; 3 - Takie jak się spodziewała(a)m (%)

V 2005	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	18	25	38	19	1049
Płeć					
Mężczyźni	21	26	42	12	498
Kobiety	16	24	34	26	551
Wiek					
18-24 lat	21	20	47	12	161
25-34	22	21	42	15	191
35-44	17	25	41	17	181
45-54	22	26	36	16	202
55-64	16	26	42	16	123
65 lat i więcej	12	30	22	36	191
Miejsce zamieszkania					
Wieś	18	26	35	22	382
Miasto do 20 tys.	20	21	34	26	131
20-100 tys.	21	24	36	18	212
101-500 tys.	12	33	39	15	199
501 tys. i więcej mieszk.	24	13	51	12	126
Wykształcenie					
Podstawowe	11	33	24	31	305
Zasadnicze zawodowe	19	28	41	13	268
Średnie	23	17	43	17	364
Wyższe	23	17	52	7	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	24	12	59	5	77
Prac. umysł. niż. szczebla	27	14	32	26	81
Pracownicy fiz.- umysł.	19	24	47	10	92
Robotnicy wykwalifikowani	14	27	46	13	88
Robotnicy niewykwalifik.	20	21	37	22	39
Rolnicy	18	31	35	16	56
Pracujący na własny rach.	29	26	40	5	42
Bierni zawodowo					
Renciści	13	34	31	22	118
Emeryci	14	25	29	31	208
Uczniowie i studenci	22	19	45	15	77
Bezrobotni	16	31	34	19	123
Gospodynie domowe i inni	22	23	35	20	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	24	19	38	20	168
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	15	22	56	8	62
sekt. pryw. poza rolnict.	22	21	47	10	191
prywatnym gosp. rolnym	22	27	36	15	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	14	29	42	15	130
301-500	14	30	42	14	167
501-900	20	29	29	22	204
901-1200	18	20	46	16	84
Powyżej 1200 zł	21	8	57	14	74
Ocena własnych war. mater.					
Złe	14	31	34	21	333
Średnie	18	26	36	20	454
Dobre	24	14	47	15	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	9	32	32	27	91
Raz w tygodniu	20	24	39	18	565
1-2 razy w miesiącu	20	32	30	18	163
Kilka razy w roku	17	17	46	20	157
W ogóle nie uczestniczy	22	23	35	21	73
Poglądy polityczne					
Lewica	25	20	41	13	146
Centrum	20	24	45	10	270
Prawica	19	24	43	15	316
Trudno powiedzieć	14	28	25	34	314

Tabela 3. Integracja z UE przynosi Polsce: 1 - więcej korzyści niż strat;
2 - tyle samo strat, co korzyści; 3 - więcej strat niż korzyści
(%)

V 2005	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	46	21	22	11	1052
Płeć					
Mężczyźni	53	18	21	7	498
Kobiety	39	24	22	15	554
Wiek					
18-24 lat	60	17	20	4	161
25-34	59	21	17	3	191
35-44	44	25	21	10	181
45-54	40	27	25	8	202
55-64	45	23	20	12	123
65 lat i więcej	29	14	25	31	194
Miejsce zamieszkania					
Wieś	40	22	22	15	384
Miasto do 20 tys.	49	25	19	8	131
20-100 tys.	47	21	21	12	212
101-500 tys.	49	18	24	9	200
501 tys.i więcej mieszk.	54	19	19	8	126
Wykształcenie					
Podstawowe	29	21	25	25	307
Zasadnicze zawodowe	42	24	26	9	268
Średnie	56	21	18	5	364
Wyższe	68	16	14	2	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	73	16	9	1	77
Prac.umysł.niż.szczebla	63	23	10	5	81
Pracownicy fiz.- umysł.	48	26	24	3	92
Robotnicy wykwalifikowani	52	26	16	6	88
Robotnicy niewykwalifik.	53	27	8	12	39
Rolnicy	30	32	19	18	56
Pracujący na własny rach.	50	25	24	0	42
Bierni zawodowo					
Renciści	26	18	34	22	120
Emeryci	37	17	22	24	209
Uczniowie i studenci	61	19	17	3	77
Bezrobotni	41	18	34	7	123
Gospodynie domowe i inni	43	27	19	11	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	52	25	17	6	168
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	67	14	16	3	62
sekt. pryw. poza rolnict.	59	24	14	3	191
prywatnym gosp. rolnym	29	34	19	18	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	38	21	35	6	130
301-500	48	22	21	9	167
501-900	43	20	20	16	206
901-1200	53	20	20	7	84
Powyżej 1200 zł	61	21	14	4	74
Ocena własnych war. mater.					
Złe	34	20	28	18	335
Średnie	46	26	19	9	455
Dobre	61	15	18	6	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	27	25	27	21	91
Raz w tygodniu	47	22	21	10	566
1-2 razy w miesiącu	38	24	23	15	164
Kilka razy w roku	59	16	18	8	157
W ogóle nie uczestniczy	51	13	25	12	73
Poglądy polityczne					
Lewica	65	15	17	3	146
Centrum	52	27	16	5	270
Prawica	47	22	26	5	316
Trudno powiedzieć	31	18	24	28	317

Tabela 4. Integracja z UE przynosi Panu(i) osobiście: 1 - więcej korzyści niż strat;
2 - tyle samo strat, co korzyści; 3 - więcej strat niż korzyści

(%)

V 2005	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	32	23	18	1052
Płeć					
Mężczyźni	32	32	22	14	498
Kobiety	22	32	23	23	554
Wiek					
18-24 lat	42	30	17	11	161
25-34	39	35	17	9	191
35-44	26	26	31	18	181
45-54	25	36	21	18	202
55-64	17	38	27	17	123
65 lat i więcej	10	30	25	35	194
Miejsce zamieszkania					
Wieś	25	32	26	18	384
Miasto do 20 tys.	31	33	20	17	131
20-100 tys.	26	32	21	21	212
101-500 tys.	27	29	23	21	200
501 tys.i więcej mieszk.	27	37	20	16	126
Wykształcenie					
Podstawowe	14	30	28	28	307
Zasadnicze zawodowe	27	32	25	17	268
Średnie	35	30	21	14	364
Wyższe	33	46	10	11	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	45	37	7	11	77
Prac.umysł.niż.szczebla	39	36	13	12	81
Pracownicy fiz.- umysł.	32	36	19	13	92
Robotnicy wykwalifikowani	32	34	17	17	88
Robotnicy niewykwalifik.	20	45	16	19	39
Rolnicy	29	29	30	12	56
Pracujący na własny rach.	29	33	31	7	42
Bierni zawodowo					
Renciści	13	27	34	27	120
Emeryci	11	33	24	32	209
Uczniowie i studenci	43	28	21	8	77
Bezrobotni	24	26	32	18	123
Gospodynie domowe i inni	37	30	21	12	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	31	39	14	16	168
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	49	27	10	14	62
sekt. pryw. poza rolnict.	32	38	20	10	191
prywatnym gosp. rolnym	31	25	33	11	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	25	32	32	11	130
301-500	25	35	26	15	167
501-900	22	38	20	20	206
901-1200	29	37	16	18	84
Powyżej 1200 zł	38	42	9	11	74
Ocena własnych war. mater.					
Złe	20	28	33	19	335
Średnie	24	35	20	21	455
Dobre	39	33	15	13	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	19	33	23	25	91
Raz w tygodniu	26	33	24	16	566
1-2 razy w miesiącu	24	34	21	21	164
Kilka razy w roku	36	28	18	17	157
W ogóle nie uczestniczy	21	28	22	28	73
Poglądy polityczne					
Lewica	34	36	17	12	146
Centrum	31	39	17	13	270
Prawica	27	29	29	15	316
Trudno powiedzieć	19	27	24	29	317

Tabela 5. **Na przystąpieniu do UE:** 1 - więcej zyskuje Polska niż dawni członkowie UE;
2 - tyle samo zyskuje Polska, co państwa UE; 3 - więcej zyskują dawni
członkowie UE niż Polska

(%)

V 2005	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	18	36	20	1051
Płeć					
Mężczyźni	30	19	38	13	498
Kobiety	22	17	35	26	553
Wiek					
18-24 lat	44	21	25	9	161
25-34	27	23	37	13	191
35-44	28	18	37	18	181
45-54	25	18	38	19	202
55-64	20	17	42	21	123
65 lat i więcej	12	11	40	38	193
Miejsce zamieszkania					
Wieś	23	17	38	23	384
Miasto do 20 tys.	28	14	36	22	131
20-100 tys.	23	20	36	21	212
101-500 tys.	31	20	33	15	199
501 tys.i więcej mieszk.	30	18	38	14	126
Wykształcenie					
Podstawowe	15	13	37	35	306
Zasadnicze zawodowe	28	15	42	14	268
Średnie	29	23	34	14	364
Wyższe	40	23	26	11	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	45	21	20	15	77
Prac.umysł.niż.szczebla	29	23	33	16	81
Pracownicy fiz.- umysł.	32	20	42	7	92
Robotnicy wykwalifikowani	31	15	42	12	88
Robotnicy niewykwalifik.	34	22	24	20	39
Rolnicy	23	21	35	21	56
Pracujący na własny rach.	28	18	44	11	42
Bierni zawodowo					
Renciści	18	12	39	31	119
Emeryci	11	15	40	33	209
Uczniowie i studenci	46	22	23	10	77
Bezrobotni	22	21	42	14	123
Gospodynie domowe i inni	22	15	36	27	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	32	19	32	17	168
spółce właścicieli	36	22	30	11	62
prywatnych i państwa	34	19	37	10	191
sekt. pryw. poza rolnict.	22	17	38	23	60
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	23	17	43	17	130
301-500	27	18	40	15	167
501-900	21	18	38	23	204
901-1200	40	14	31	15	84
Powyżej 1200 zł	38	24	31	7	74
Ocena własnych war. mater.					
Złe	17	17	42	24	334
Średnie	27	18	35	20	455
Dobre	34	19	31	15	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	19	11	39	30	91
Raz w tygodniu	26	19	37	18	566
1-2 razy w miesiącu	22	16	41	20	163
Kilka razy w roku	32	19	33	16	157
W ogóle nie uczestniczy	27	17	26	30	73
Poglądy polityczne					
Lewica	38	16	32	14	146
Centrum	30	25	34	11	270
Prawica	28	17	44	11	316
Trudno powiedzieć	15	13	33	38	316

Tabela 6. Czy, Pana(i) zdaniem, przystąpienie Polski do Unii Europejskiej wpłynęło raczej korzystnie, raczej niekorzystnie czy też nie miało wpływu na **stan polskiej gospodarki**? 1 - Raczej korzystnie; 2 - Raczej niekorzystnie; 3 - Nie miało wpływu

(%)

V 2005	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	47	14	18	20	1049
Płeć					
Mężczyźni	55	15	18	13	497
Kobiety	41	14	19	26	552
Wiek					
18-24 lat	66	11	10	13	160
25-34	53	12	17	17	191
35-44	46	18	20	16	181
45-54	45	13	23	19	201
55-64	43	14	26	17	123
65 lat i więcej	33	16	16	35	193
Miejsce zamieszkania					
Wieś	40	16	19	25	384
Miasto do 20 tys.	50	16	15	19	130
20-100 tys.	49	11	22	19	212
101-500 tys.	51	15	18	16	198
501 tys. i więcej mieszk.	59	12	16	14	126
Wykształcenie					
Podstawowe	27	19	21	33	306
Zasadnicze zawodowe	46	17	23	14	266
Średnie	58	10	16	16	364
Wyższe	72	7	8	13	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	74	4	10	13	77
Prac. umysł. niż. szczebla	64	3	14	20	81
Pracownicy fiz.- umysł.	51	16	23	9	92
Robotnicy wykwalifikowani	51	14	18	16	86
Robotnicy niewykwalifik.	32	10	39	19	39
Rolnicy	44	17	9	30	56
Pracujący na własny rach.	40	25	24	12	42
Bierni zawodowo					
Renciści	33	18	23	25	119
Emeryci	36	13	20	30	209
Uczniowie i studenci	65	12	9	15	77
Bezrobotni	47	23	16	14	123
Gospodynie domowe i inni	45	8	28	19	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	56	7	20	17	167
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	49	9	18	24	62
sekt. pryw. poza rolnict.	55	14	19	11	190
prywatnym gosp. rolnym	46	18	11	25	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	38	20	26	16	130
301-500	47	12	23	18	167
501-900	44	17	14	24	204
901-1200	60	10	20	10	84
Powyżej 1200 zł	68	8	14	10	74
Ocena własnych war. mater.					
Złe	35	19	24	22	334
Średnie	47	14	18	22	453
Dobre	65	9	12	14	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	37	18	21	23	91
Raz w tygodniu	48	14	18	19	564
1-2 razy w miesiącu	42	17	22	19	163
Kilka razy w roku	57	8	16	19	157
W ogóle nie uczestniczy	49	12	16	24	73
Poglądy polityczne					
Lewica	73	6	14	6	146
Centrum	52	13	18	16	270
Prawica	47	18	19	17	316
Trudno powiedzieć	32	15	20	33	315

Tabela 7. Czy, Pana(i) zdaniem, przystąpienie Polski do Unii Europejskiej wpłynęło raczej korzystnie, raczej niekorzystnie czy też nie miało wpływu na **funkcjonowanie przedsiębiorstw prywatnych?** 1 - Raczej korzystnie; 2 - Raczej niekorzystnie; 3 - Nie miało wpływu

(%)

V 2005	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	40	14	16	29	1046
Płeć					
Mężczyźni	48	14	16	22	497
Kobiety	33	15	16	36	549
Wiek					
18-24 lat	41	18	16	25	160
25-34	50	13	12	24	191
35-44	44	16	14	27	180
45-54	37	14	21	28	200
55-64	46	14	17	24	123
65 lat i więcej	26	12	17	45	192
Miejsce zamieszkania					
Wieś	34	13	15	38	384
Miasto do 20 tys.	42	17	14	27	129
20-100 tys.	47	15	16	22	211
101-500 tys.	38	16	21	26	197
501 tys. i więcej mieszk.	47	11	16	25	126
Wykształcenie					
Podstawowe	23	15	18	43	305
Zasadnicze zawodowe	42	13	19	25	264
Średnie	46	15	14	25	364
Wyższe	61	11	12	16	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	72	7	10	12	77
Prac. umysł. niż. szczebla	55	10	13	23	81
Pracownicy fiz.- umysł.	44	12	22	23	92
Robotnicy wykwalifikowani	54	14	19	14	86
Robotnicy niewykwalifik.	20	9	17	54	39
Rolnicy	32	12	9	47	56
Pracujący na własny rach.	48	14	26	11	42
Bierni zawodowo					
Renciści	28	21	16	35	118
Emeryci	32	9	17	41	208
Uczniowie i studenci	39	23	18	20	77
Bezrobotni	34	22	13	31	122
Gospodynie domowe i inni	33	16	20	31	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	51	11	16	23	167
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	47	13	11	29	62
sekt. pryw. poza rolnict.	51	11	21	16	190
prywatnym gosp. rolnym	34	14	8	44	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	41	17	15	26	130
301-500	39	14	20	27	167
501-900	39	19	16	26	204
901-1200	56	14	15	16	84
Powyżej 1200 zł	63	4	15	18	74
Ocena własnych war. mater.					
Złe	33	17	19	31	332
Średnie	41	12	14	32	452
Dobre	47	14	16	24	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	27	18	13	42	91
Raz w tygodniu	43	14	16	28	564
1-2 razy w miesiącu	31	16	21	32	163
Kilka razy w roku	48	12	15	26	156
W ogóle nie uczestniczy	40	14	17	30	72
Poglądy polityczne					
Lewica	57	7	17	19	146
Centrum	46	15	17	22	270
Prawica	42	19	17	22	316
Trudno powiedzieć	25	12	15	48	312

Tabela 8. Czy, Pana(i) zdaniem, przystąpienie Polski do Unii Europejskiej wpłynęło raczej korzystnie, raczej niekorzystnie czy też nie miało wpływu na **funkcjonowanie indywidualnych gospodarstw rolnych w Polsce?** 1 - Raczej korzystnie; 2 - Raczej niekorzystnie; 3 - Nie miało wpływu (%)

V 2005	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	64	14	7	15	1047
Płeć					
Mężczyźni	68	14	8	11	497
Kobiety	60	14	7	19	550
Wiek					
18-24 lat	72	15	3	9	160
25-34	66	13	8	13	191
35-44	63	14	8	14	181
45-54	69	10	10	11	200
55-64	68	14	5	13	123
65 lat i więcej	48	16	8	28	192
Miejsce zamieszkania					
Wieś	58	19	7	16	384
Miasto do 20 tys.	70	12	4	14	129
20-100 tys.	67	12	8	13	211
101-500 tys.	66	10	8	15	198
501 tys.i więcej mieszk.	67	8	8	16	126
Wykształcenie					
Podstawowe	47	19	9	24	305
Zasadnicze zawodowe	63	15	10	12	265
Średnie	75	10	4	11	364
Wyższe	75	8	5	11	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	83	7	5	5	77
Prac.umysł.niż.szczebla	74	3	8	15	81
Pracownicy fiz.- umysł.	68	17	8	7	92
Robotnicy wykwalifikowani	71	11	9	8	86
Robotnicy niewykwalifik.	62	11	14	13	39
Rolnicy	57	26	6	12	56
Pracujący na własny rach.	66	15	9	11	42
Bierni zawodowo					
Renciści	51	20	7	21	118
Emeryci	56	12	7	26	208
Uczniowie i studenci	73	14	1	11	77
Bezrobotni	60	17	8	16	123
Gospodynie domowe i inni	64	13	9	14	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	74	10	5	10	167
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	69	13	9	9	62
sekt. pryw. poza rolnict.	71	10	11	8	190
prywatnym gosp. rolnym	58	23	7	12	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	60	20	7	12	130
301-500	65	11	10	14	167
501-900	61	18	6	15	204
901-1200	76	10	3	11	84
Powyżej 1200 zł	79	5	6	10	74
Ocena własnych war. mater.					
Złe	53	18	10	20	333
Średnie	66	14	6	15	452
Dobre	75	9	6	10	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	62	17	8	14	91
Raz w tygodniu	65	15	6	15	564
1-2 razy w miesiącu	59	15	12	14	163
Kilka razy w roku	70	10	6	14	157
W ogóle nie uczestniczy	60	8	10	23	72
Poglądy polityczne					
Lewica	77	7	6	9	146
Centrum	71	14	5	10	270
Prawica	67	14	7	12	316
Trudno powiedzieć	49	16	10	25	313

Tabela 9. Czy, Pana(i) zdaniem, przystąpienie Polski do Unii Europejskiej wpłynęło raczej korzystnie, raczej niekorzystnie czy też nie miało wpływu na **pozycję Polski w Europie**? 1 - Raczej korzystnie; 2 - Raczej niekorzystnie; 3 - Nie miało wpływu

(%)

V 2005	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	60	5	17	18	1045
Płeć					
Mężczyźni	64	7	18	12	497
Kobiety	57	4	16	24	548
Wiek					
18-24 lat	69	3	13	15	160
25-34	69	3	15	13	191
35-44	62	5	17	16	180
45-54	60	6	19	14	200
55-64	54	6	22	18	123
65 lat i więcej	47	7	14	32	191
Miejsce zamieszkania					
Wieś	51	5	19	25	383
Miasto do 20 tys.	68	8	10	13	129
20-100 tys.	65	5	15	15	211
101-500 tys.	62	5	17	16	197
501 tys.i więcej mieszk.	68	4	17	10	126
Wykształcenie					
Podstawowe	43	6	22	29	304
Zasadnicze zawodowe	62	6	18	14	264
Średnie	68	4	13	16	364
Wyższe	80	1	12	6	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	82	0	9	8	77
Prac.umysł.niż.szczebla	73	5	11	11	81
Pracownicy fiz.- umysł.	70	5	14	11	92
Robotnicy wykwalifikowani	60	4	23	13	86
Robotnicy niewykwalifik.	55	7	11	27	39
Rolnicy	50	5	27	17	56
Pracujący na własny rach.	57	5	25	14	42
Bierni zawodowo					
Renciści	43	7	20	30	118
Emeryci	51	5	17	26	207
Uczniowie i studenci	63	3	14	20	77
Bezrobotni	64	8	13	15	122
Gospodynie domowe i inni	68	4	20	8	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	66	5	15	14	167
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	72	3	12	12	62
sekt. pryw. poza rolnict.	67	3	17	13	190
prywatnym gosp. rolnym	50	5	29	16	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	56	7	20	17	130
301-500	60	5	20	15	167
501-900	55	7	17	21	204
901-1200	77	5	13	5	84
Powyżej 1200 zł	80	2	10	8	74
Ocena własnych war. mater.					
Złe	54	7	19	20	332
Średnie	57	5	18	21	452
Dobre	74	3	11	11	260
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	51	9	16	25	91
Raz w tygodniu	62	5	15	18	563
1-2 razy w miesiącu	56	2	23	19	163
Kilka razy w roku	64	7	13	16	156
W ogóle nie uczestniczy	56	2	24	18	72
Poglądy polityczne					
Lewica	73	5	14	8	146
Centrum	67	6	16	11	269
Prawica	66	6	15	13	316
Trudno powiedzieć	42	4	19	35	312

Tabela 10. Czy, Pana(i) zdaniem, przystąpienie Polski do Unii Europejskiej wpłynęło raczej korzystnie, raczej niekorzystnie czy też nie miało wpływu na **stan środowiska naturalnego w Polsce**? 1 - Raczej korzystnie; 2 - Raczej niekorzystnie; 3 - Nie miało wpływu

(%)

V 2005	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	50	5	28	17	1046
Płeć					
Mężczyźni	55	5	27	12	497
Kobiety	45	5	29	22	549
Wiek					
18-24 lat	53	6	32	9	160
25-34	53	3	30	15	191
35-44	58	4	26	12	180
45-54	53	5	28	14	200
55-64	52	6	24	17	123
65 lat i więcej	32	5	28	34	192
Miejsce zamieszkania					
Wieś	44	5	32	19	384
Miasto do 20 tys.	57	6	21	16	129
20-100 tys.	56	4	27	14	211
101-500 tys.	47	6	29	18	197
501 tys. i więcej mieszk.	55	2	27	16	126
Wykształcenie					
Podstawowe	31	7	30	32	305
Zasadnicze zawodowe	55	6	29	10	264
Średnie	59	3	26	12	364
Wyższe	61	3	27	9	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	68	4	25	3	77
Prac. umysł. niż. szczebla	52	5	30	13	81
Pracownicy fiz.- umysł.	57	4	29	10	92
Robotnicy wykwalifikowani	57	3	28	12	86
Robotnicy niewykwalifik.	51	3	31	16	39
Rolnicy	49	3	33	15	56
Pracujący na własny rach.	60	2	20	18	42
Bierni zawodowo					
Renciści	36	10	29	26	118
Emeryci	37	4	28	30	208
Uczniowie i studenci	51	6	31	12	77
Bezrobotni	56	6	24	14	122
Gospodynie domowe i inni	54	5	30	12	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	62	4	23	10	167
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	61	0	31	8	62
sekt. pryw. poza rolnict.	52	5	31	12	190
prywatnym gosp. rolnym	51	4	30	15	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	52	6	30	12	130
301-500	53	3	29	14	167
501-900	49	7	24	20	204
901-1200	52	6	31	11	84
Powyżej 1200 zł	55	4	29	12	74
Ocena własnych war. mater.					
Złe	44	5	30	21	332
Średnie	52	6	26	17	452
Dobre	54	3	30	13	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	45	5	27	23	91
Raz w tygodniu	51	5	26	17	564
1-2 razy w miesiącu	50	4	35	11	163
Kilka razy w roku	46	6	27	21	156
W ogóle nie uczestniczy	53	4	30	13	72
Poglądy polityczne					
Lewica	65	3	22	10	146
Centrum	53	5	31	11	270
Prawica	55	5	28	12	316
Trudno powiedzieć	34	5	29	31	312

Tabela 11. Czy, Pana(i) zdaniem, przystąpienie Polski do Unii Europejskiej wpłynęło raczej korzystnie, raczej niekorzystnie czy też nie miało wpływu na funkcjonowanie systemu politycznego w Polsce? 1 - Raczej korzystnie; 2 - Raczej niekorzystnie; 3 - Nie miało wpływu

(%)

V 2005	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	13	44	26	1048
Płeć					
Mężczyźni	20	15	48	17	497
Kobiety	14	12	40	33	551
Wiek					
18-24 lat	15	15	46	24	160
25-34	14	10	53	22	191
35-44	20	13	42	25	181
45-54	21	12	46	21	200
55-64	23	14	45	18	123
65 lat i więcej	11	16	32	41	193
Miejsce zamieszkania					
Wieś	12	13	41	34	384
Miasto do 20 tys.	24	17	35	24	129
20-100 tys.	21	11	48	20	212
101-500 tys.	18	16	42	24	198
501 tys. i więcej mieszk.	16	8	60	16	126
Wykształcenie					
Podstawowe	11	16	34	39	306
Zasadnicze zawodowe	21	15	41	23	265
Średnie	20	10	49	21	364
Wyższe	15	10	64	11	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	21	7	64	8	77
Prac. umysł. niż. szczebla	21	5	58	16	81
Pracownicy fiz.- umysł.	25	16	40	19	92
Robotnicy wykwalifikowani	21	10	51	18	86
Robotnicy niewykwalifik.	14	5	54	27	39
Rolnicy	16	17	30	37	56
Pracujący na własny rach.	4	16	60	19	42
Bierni zawodowo					
Renciści	23	17	31	29	118
Emeryci	12	14	38	36	209
Uczniowie i studenci	11	13	52	25	77
Bezrobotni	16	16	40	28	123
Gospodynie domowe i inni	20	20	33	28	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	22	10	52	16	167
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	14	5	62	19	62
sekt. pryw. poza rolnict.	18	13	51	19	190
prywatnym gosp. rolnym	17	16	34	33	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	23	12	38	27	130
301-500	21	12	43	25	167
501-900	17	20	42	21	204
901-1200	23	14	49	14	84
Powyżej 1200 zł	24	7	62	8	74
Ocena własnych war. mater.					
Złe	16	17	41	27	334
Średnie	17	13	42	27	452
Dobre	19	9	51	21	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	18	16	34	31	91
Raz w tygodniu	18	12	44	25	564
1-2 razy w miesiącu	14	13	50	22	163
Kilka razy w roku	17	17	43	24	157
W ogóle nie uczestniczy	15	13	41	31	73
Poglądy polityczne					
Lewica	26	9	50	14	146
Centrum	18	12	52	17	270
Prawica	20	18	48	15	316
Trudno powiedzieć	10	11	31	48	314

Tabela 12. Czy, Pana(i) zdaniem, w wyniku przystąpienia Polski do Unii Europejskiej **biurokracja w Polsce** raczej zwiększyła się, raczej zmniejszyła się czy też integracja nie miała na to wpływu? 1 - Raczej zwiększyła się; 2 - Raczej zmniejszyła się; 3 - Integracja nie miała na to wpływu

(%)

V 2005	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	40	6	39	15	1046
Płeć					
Mężczyźni	40	7	40	14	496
Kobiety	39	6	38	17	550
Wiek					
18-24 lat	36	9	43	11	160
25-34	41	4	40	14	191
35-44	41	10	39	10	180
45-54	48	6	36	10	199
55-64	44	2	45	8	123
65 lat i więcej	27	4	34	34	193
Miejsce zamieszkania					
Wieś	42	5	33	20	384
Miasto do 20 tys.	40	6	41	13	129
20-100 tys.	43	5	37	15	211
101-500 tys.	36	6	46	13	197
501 tys. i więcej mieszk.	33	12	48	7	126
Wykształcenie					
Podstawowe	32	4	35	28	306
Zasadnicze zawodowe	46	6	37	11	264
Średnie	42	7	40	11	363
Wyższe	38	7	52	4	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	37	8	52	3	77
Prac. umysł. niż. szczebla	47	10	35	9	81
Pracownicy fiz.- umysł.	39	9	41	11	92
Robotnicy wykwalifikowani	41	4	40	15	85
Robotnicy niewykwalifik.	45	3	43	9	39
Rolnicy	49	5	35	11	56
Pracujący na własny rach.	41	3	47	10	42
Bierni zawodowo					
Renciści	33	5	36	26	118
Emeryci	32	4	37	28	209
Uczniowie i studenci	40	11	42	8	77
Bezrobotni	45	7	37	11	122
Gospodynie domowe i inni	52	2	33	13	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	48	5	42	5	167
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	41	10	39	10	61
sekt. pryw. poza rolnict.	36	7	43	14	190
prywatnym gosp. rolnym	48	4	38	10	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	43	6	38	14	130
301-500	39	6	41	13	167
501-900	39	6	38	18	204
901-1200	45	4	41	11	84
Powyżej 1200 zł	35	12	48	5	73
Ocena własnych war. mater.					
Złe	38	4	41	16	333
Średnie	42	7	34	17	451
Dobre	38	6	44	12	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	39	7	38	16	90
Raz w tygodniu	43	5	38	15	564
1-2 razy w miesiącu	38	6	43	13	163
Kilka razy w roku	31	11	39	19	156
W ogóle nie uczestniczy	38	7	40	15	73
Poglądy polityczne					
Lewica	40	7	45	8	146
Centrum	40	7	42	11	270
Prawica	45	7	38	10	315
Trudno powiedzieć	34	4	35	27	313

Tabela 13. Czy, Pana(i) zdaniem, w wyniku przystąpienia Polski do Unii Europejskiej **poczucie własnej wartości Polaków** raczej zwiększyło się, raczej zmniejszyło się czy też integracja nie miała na to wpływu? 1 - Raczej zwiększyło się; 2 - Raczej zmniejszyło się; 3 - Integracja nie miała na to wpływu (%)

V 2005	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	46	4	38	12	1046
Płeć					
Mężczyźni	48	5	38	9	496
Kobiety	43	3	38	16	550
Wiek					
18-24 lat	51	4	37	8	160
25-34	50	5	39	7	191
35-44	45	4	37	13	180
45-54	50	3	36	11	199
55-64	43	7	43	7	123
65 lat i więcej	34	1	36	28	193
Miejsce zamieszkania					
Wieś	40	4	38	19	384
Miasto do 20 tys.	46	3	40	11	129
20-100 tys.	48	6	37	9	211
101-500 tys.	45	4	41	10	197
501 tys. i więcej mieszk.	60	1	29	10	126
Wykształcenie					
Podstawowe	31	3	42	24	306
Zasadnicze zawodowe	45	6	39	10	264
Średnie	52	4	36	8	363
Wyższe	66	1	27	6	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	66	0	28	6	77
Prac. umysł. niż. szczebla	63	1	31	4	81
Pracownicy fiz.- umysł.	45	6	39	10	92
Robotnicy wykwalifikowani	44	8	37	11	85
Robotnicy niewykwalifik.	45	2	28	25	39
Rolnicy	49	0	39	11	56
Pracujący na własny rach.	44	2	49	5	42
Bierni zawodowo					
Renciści	36	5	42	18	118
Emeryci	37	3	36	24	209
Uczniowie i studenci	49	7	35	9	77
Bezrobotni	43	6	43	8	122
Gospodynie domowe i inni	44	2	45	9	47
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	60	1	30	8	167
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	46	3	41	10	61
sekt. pryw. poza rolnict.	49	6	37	9	190
prywatnym gosp. rolnym	51	0	39	10	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	44	5	40	11	130
301-500	45	3	42	10	167
501-900	43	7	36	14	204
901-1200	57	2	34	6	84
Powyżej 1200 zł	63	0	31	6	73
Ocena własnych war. mater.					
Złe	39	6	44	12	333
Średnie	46	4	34	17	451
Dobre	53	2	37	8	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	37	4	42	18	90
Raz w tygodniu	48	3	38	11	564
1-2 razy w miesiącu	44	2	43	11	163
Kilka razy w roku	47	7	28	18	156
W ogóle nie uczestniczy	43	3	40	14	73
Poglądy polityczne					
Lewica	61	4	28	8	146
Centrum	46	4	39	10	270
Prawica	51	3	39	7	315
Trudno powiedzieć	33	4	40	23	313